MOKSLAS ☆ MENAS LITERATŪRA

INTERPRETIVE LIBRARY CENTER CHICAGO

UOLOS

NELĖ MAZALAITĖ, Brooklyn, N. Y.

Tai Rūta pasakė pirmoji.

Buvo anksti, mama dar nebuvo spėjus atidaryti langinių, gi jinai yra namų ankstybasis paukštis — ir tuo metu paskambino, ir už durų stovėjo Rūta.

Vistiek, kad mes susitinkame beveik kasdieną, kad esame toli nuo mažojo miestelio, kur ji gimė pusę metų į savo sesers šoną, ir kitą pusę į mano — toks vidurys tarp mūsų amžiaus — vistiek, kad esame suaugę, ir dar kaip! Jau jaunystė baigia uždaryti vartelius, išeidama — vistiek, sakau, susitikus mes esame ne tik labai jaunos — visai nedidelės, be rūpesčių ir daug juokiamės. Bet kas yra šį rytą, kad matau ją tokiame amžiuje, kaip iš tikro esame? Ir ji dar nesakė nieko, ji tiktai atsisėdo, nugara į planiną, atsirėmė — ir tada buvo aišku, kad jis buvo paliktas atviras, nes suskambėjo, ir labai erzinančiai. Bet ji neatitraukė alkūnės, tarytum negirdėjus — ji tarė:

— Kaip gerai, kad jūs ramiai miegojote.

Ir mes nė vienas nepaklausėme kodėl — kas galėjo išdrįsti? Šiais laikais klausti yra baisu — dėlei atsakymo. Mes tylėjome, ir tada ji vėl atsiliepė, ir labai tyliai:

— Visą naktį veža.

Kitą sykį žmogus būtum perklausęs, kad pakartotų ką sako — tačiau ne dabar. Nieku nereikėjo nustebti, nei klausti kodėl — Dieve mano, šie metai, šios dienos yra kaip lūnas, bet kuriame žingsnyje gali atsiverti žemė, ramiausiai praryti ir užsiskleisti viršum mano, tavo, virš kiekvienos galvos.

Mes mėginome valgyti pusryčius — tačiau buvo tiktai mėginimas, sėdėjome už stalo, kilnojome peilius, puodukus — ir tai atrodė, kaip sapne, kur niekuomet negali pajusti jokio skonio, nors valgytum. Ir staiga visi nebežinojome ką veikti — neliko jokio darbo, jokio užsiėmimo, jokio reikalo. Dabar tiktai supratome, kad Rūta nebuvo išjus į savo įstaigą.

Galvoju: reikia eiti į gatvę, ar prie lango, arba į miestą — ir galvoju, kad nereikia judintis iš vietos, galvoju, kad savųjų jokiu būdu nereikia išleisti iš trobos — bet aš privalau apsižvalgyti. Ne, argi galima pačiam savyje sužinoti ką galvoji. Ir tuo metu Rūta sako — ji žiūri į mano motiną, kai taip paprastai kalba:

— Sako, jau ir cukraus begalima tiktai pusę kilo gauti, ir tai ne visur. — Ir man: — Gal išeiname pamedžioti?

Mes padarom taip. Ir vos išėję sustojome: juk mes gyvename tokioje šaunioje gatvėje, Vytauto prospektas — vistiek, kad pro čia keliaujama į kapines, mes matom judriausią gyvenimą — pro čia važiuoja ir į stotį. Čia niekuomet nemiega kelias. Bet kas dedasi dabar? Važiuoja tiktai sunkvežimiai. Galbūt yra didelis gaisras? Gal potvynis? Nes tie prikrauti žmonių vežimai taip nesiderina — jie atrodo mestinai sumesti. Jie nėra keleiviai, kurie susėdo už savo pinigus ir žino kur vyksta, kur išlips. Štai stovi moteris, kuri ant ilgo naktinio apdaro užsimetus brangius kailinius — karštą žieminį apsiaustą viduryje degančio birželio ryto. Ji nesiprausus, ir plaukai jos nešukuoti — to dar nėra atsitikę jai niekuomet, gali matyti — ir jos akys yra pajuodusios, ir taip giliai įsitraukusios, lyg už durų, ir negerai blizga. Bet ji negali suprasti, kodėl ji čia! Šalimais stovi du nedideli vaikai — tai ne jos, jie laikosi už prasto darbinio moters sijono, ir vyras su ja apsivilkęs darbo drabužiu — darbininkai, aiškiai, darbininkai. Kodėl jie yra čia? Jie nežino, jie nežino. Ir į sunkvežimio kraštą atsirėmęs sėdi pusamžis vyras — jo veidas yra toks tuščias, lyg jis būtų nugirdytas nuodingų dujų — o, tai tiktai, kad jis negali suprasti, kodėl jis čia. O gale sunkvežimio, ant aslos sėdi senas žmogus. Bet jis nebuvo senas vakar! Tai tiktai šią naktį, kai jį pasodino čia, jis tapo toks — jis sėdi ant krūvos palaidų drabužių, jis pats atrodo, kaip — kaip įkapės.

Kad galėčiau užsimerkti! Kad galėčiau nematyti! Bet matau — šautuvus, visiškai paruoštus užmušti. Ar man dega akyse, ar jie turi galūnėse durtuvus, tie šautuvai? Ir prie kiekvieno ginklo stovi kareivis, milicininkas — rusai, kreivažandžiai mongolai. Tačiau yra kažkas už juos baisesnis — matau civilius su šautuvais ir mintyse šnibždu: juk jie negali būti mano tautos žmonės. Kiekviename sunkvežimyje stovi tie su ginklais, apsupę tuos, kurie yra vežami.

— Bet tai netiesa, — aš kalbu? Aš matau Rūtą, baltą, nublyškusią net lūpose — ir žinau, kad ne viena regiu ką regiu.

Kai mes einame toliau — tariu sau vėl, jok tik akių apgaulė — juk negali būti, kad pravažiavo keli, keliolika sunkvežimių — ir visur aplinkui buvo šautuvai, ir visur veidai, kurie negalėjo, nesuprato, kodėl jie čia. Mano galva sukasi — sakau sau — čia vienas begalinis vežimas, tiktai vienas.

Jeigu mes eisime Kęstučio gatve, sakau — ten bus ramu, juk tokia paprasta diena, juk mes išėjome pirkti cukraus. Man norisi garsiai sušukti, lyg turiu kažką tolumoje apgauti — kad mes einame cukraus. Kodėl pradėjo jo pritrūkti? Mes kalbame tiktai apie cukrų, tiktai apie tai — bet gal būt mes tylime. Ir Kęstučio gatve važiuoja sunkvežimiai.

Ir Gedimino gatve važiuoja sunkvežimiai. Aplinkui Įgulos bažnyčią suka sunkvežimiai — mes matome, kaip vežamieji, lyg pašaukti, nusiima kepures ir skrybėles, ir tie, kurie yra vienplaukiai — nulenkia galvas. Ir Laisvės alėja yra užkimšta sunkvežimiais. Ir staiga — viduje pasidaro visiškai šalta, širdis nejunta nieko, visiškai nieko, nes jeigu ji jaustų, ar begalėtų plakti?

Mes tylime, mes net nepasižiūrime daugiau į viena kitą — staiga ties Parama ji susiiuokia — gal ji buvo atsiminus cukrų — bet aš neatsimenu, kur girdėjau tokį nykų juoką. — Ir mes po kažkiek laiko pastebime, kad vaikštome labai keistai — kelioliką žingsnių į vieną pusę, ir tada atgal. Paskui ji sustojo ir užgesusiai pasakė:

— Šiai nakčiai mes išsidalinsime — tėvas sako, kad negalima leisti visu iš Lietuvos išvežti. Aldona ateis pas jus.

— Gerai. — sakau, — gerai. — Ir kai einu viena, sakau sau: Kas yra saugiau? Ar yra toks žodis? Ar atsitiko taip, kad sveima troba atrodo saugiau negu namie? Bet aš noriu namo! Ir aš skubu, o, kaip skubu, bet niekuomet nėjau lėčiau — ir man atrodo, kad kiekvienas sunkvežimis išveža mane — taip, kiekviename aš važiuoju.

Ir man yra nuostabu, kad mūsų mažas namas stovi vietoje, ir tas, ką vadiname sodu — kur auga dvi obelys, keturi agrastų krūmai, du bevardžiai liūdni medeliai — ir lysvės žydinčių linelių ir margų linksmų gėlių. Ar jie neišvežti? Kai palangėje ant suolo išvystu motiną ir vyrą — staiga imu verkti, ir pajuntu, kad mes gyvename.

— Kaip galėjai tiek užtrukti, — bara vienas, ir kitas sako: Nė sekundei nereikia išsiskirti.

Taip, — sakau tylomis. — Mes nekalbame apie lagaminus, daiktus, bet visi galvojame apie kelionę.

— Eikite, vaikai, pietų, — taria mama. Taip pasakė ji, kaip kasdieną, tačiau tiktai dabar, pirmą kartą gyvenime, pažįstu, koks saldus jos balsas — kaip gyvybė. Kaip laisvė. — Kodėl, kadėl kartais esu buvusi nekantri ir negera savo motinai — argi nežinojau, jog vieną kartą mes galim būti išskirti? Ir dabar yra nutraukta nuo akių paskutinė uždanga, nes regiu, kaip gražu viskas, kas dėjosi gyvenime, šiame mūsų krašte, nors atrodė kartkartėmis apgailėtinai ramu ir paprasta. Kiek daug žmogus pamatai skęsdamas.

Ir kaip greitai galvoji — juk štai mes visi tebestovime prie suolo palangėje, nors buvome pašaukti mamos, kodėl prieiname prie vartelių? Be reikalo. Juk žinome, kas ten vyksta už tų vartelių, užu šaligatvio — prospekte, bet mes prieiname ir stovime. Ir šitą minutę pravažiuoja eilinis sunkvežimis, lėtai, ir mes matome — nieko kito, tiktai tą vieną iš visų: stačią, su šautuvu, civilį. Ir kodėl jis pasuko į mus žvilgsnį ir neatsitraukė? Ir pamačiau savo vyro akis — dideles, deginančias, kaip liepsną, metamą nuogomis rankomis — į tą, kuris stovėjo su šautuvu. Pakeliui į mano tėviškę, prie žydkapių ano tėvas turi dailų namelį ir siuva batus, tasai sūnus mokinosi, rašė knygas, redagavo laikraštį — ir šiandieną stovėjo šalia rusų. Ir šiandieną jis neišdrįso pasveikinti pažįstamų. Bet galbūt suteikiu jam perdaug, kai sakau — neišdrįso.

Mes tylėjome. Ir grįždami prie savo durų, ir atidarydami jas. Viduje, mama stovėjo prie lango, ji taipgi buvo mačiusi bat siuvio vaiką iš mūsų parapijos. Ir ji giedojo, pusbalsiu:

"Pone Karaliau,
Dieve Abraomo — "

Visuomet nukrečia mane šiurpas, kai girdžiu šitą giesmę, nes ji tarytum paskutinis ginklas, iškeliamas iš gilumos skrynios, tada, kai ateina žmonėms sunkiausia valanda — beviltiška kaitra, išdeginanti laukus, begaliniai lietūs, po kurių eina badas, laikuose, kai maras kerta gyvybes pradalgėmis. Tokią valandą, kada žmogus beldžia į Viešpaties duris nebe melsdamasis, bet šaukdamas. Ir nūnai, dėlei šito tylaus balso toje giesmėje — mane pervėrė drebuliai.

Tačiau — aš nežinau, ar aš betikėjau, nežinau. Kaip — maniau, — kaipgi begalima tikėti, kad prasivers dangūs ir sustabdys liūtis, arba uždegs gaivinančia rasa svilinančią sausrą? Kur yra tas, kuris šiandien tiki neabejodamas? Taip galvojau nusiminime — tačiau žinau, jog bijojau žiūrėti į savo motiną, bijojau, kad pamatysiu Tikėjimą. Aš gi saugojau savo bailumą, žaidžiau juo, dangsčiausi manymu, kad mes esame visi atmesti ir atsimetę, nes pagalbos nebuvo: giesmė buvo prabilusi, tačiau sunkvežimiai važiavo.

Jie važiavo ir važiavo. Per saulėlydžius. Ir per sutemas.

Atėjo Aldona, ir su ja buvo ponia, kurios vyras buvo paimtas jau po pernykščio birželio. Du vyro bičiuliai atėjo. Nė vienas per visą laiką neišsitarė jokio žodžio apie teisybę: mes vaidinome svečius ir šeimininkus, mes lošėme kortomis. Taip, mes tarėmės, kaip geriau sėdėti — atidarom langinėm, be žiburio — juk birželis, ir šitas mėnuo yra nuostabiai gražus naktimis. O gal užsidaryti langines? Mes išmėginome taip ir kitaip — bet nekalbėjome kodėl.

Tačiau mes nieko kito nedarėme — žinau — tiktai klausimės: ar nesustos sunkvežimis ties mūsų namais, ar neatsidarys varteliai. Jeigu įeina vienas, du žmonės pro juos — jie gi tuoj krenta atgal, ir girdi jų kreptelėjimą. Bet jeigu eis keli, daug. Mes klausėmės — varteliai buvo mūsų laikrodis.

Ir nebuvo lengva atrinkti triūkšmą: mūsų mažas namas glaudėsi šonu į Darbo Rūmus, o tenai dabar buvo velnių lizdas — taip vadinome bolševikų užsėstą pastatą. Buvo neišmintinga mūsų svečiams tokiai nakčiai pasirinkti šią vietą — tai mes patys turėjome iškeliauti kitur. Kur?

Ir mes sėdėjome ir žiūrėjome į vienas kitą, ir kalbėjome — tarytum esame mes prieš porą metų. Tiktai du momentus buvau pametus visas atramas ir galėjau šaukti, kaip tie, kurie sukelia paniką ir pražudo save ir kitus. Neatsitiko nieko — tiktai vyras kelias minutes vaikštinėjo palei knygų lentynas — šiaip sau, rankos kišenėse, ir neatidžiai peržvelgdamas pavadinimus. — Jis renkasi, ką pasiims, kai ateis mus išvežti, — sakau sau viduje — ir pašokau. Taip, tada norėjau šaukti. Bet tuojau atsisėdau vėl — ir, gal būt nusišypsojau.

Ir vieną akymojų buvau užsnūdus — manau, aušo ir tas laikas yra pilnas medaus miegančiam. Toks staigus snaudulys, kuris ištinka traukinyje prie stalo, bet kur — neatsilaikomas. Ir tučtuojau perėmė sapnas: aš važiavau. Nežinau kaip, arklais ar sunkvežimiu — aš negalėjau matyti nieko, buvo visiškai juoda — ir tai buvo nesvarbu, tiktai tas, kad aš norėjau sustoti. — Aš turiu išlipti, — sakiau, bet manęs neklausė ir važiavo. — Aš turiu išlipti. — aš turiu išlipti, aš turiu išlipti — sakiau ir sakiau, ir žinojau,

(Nukelta į 2 psl.)

Zigmas Gavelis

Ištiestoji ranka

Kai vakaras skliautus žvaigždėm išgražins
Ir degančiam lietuj varpų malda banguos,
Artės ir tolsta vienišų namų mirazas
Ir saulės patekėjimas tulpėm išpuoštuos languos.

Regėsi seserį molinias kibirais ant naščių
Taku prie šulinio nueinant gėlojo vandens,
Virš bundančių laukų, virš lygumų bekraščių
Girdėsi: brolių dalgiai plakami aidės.

Ten po kaitros nukris vėl naktys vėsios
Ir žvaigždės degs rasoj ant nokstančių javų,
Pradalgiuos žiedai suglaudę žiedlapius ilsėsis,
Po bręstančiais rugiais bus dangiškai gaivu.

Ir vėl diena po poilsio akis pramerkus
Su plaukiančiais laivais ir su žuvėdrom jūron skris,
Į akmenis sudužę bangos plaks šešėlį rankos
Ištiestos praverti vienišų namų duris.

Miestas be žiburių

Pro šimtmečiais statytą miestą didų,
Pro praviras laivams tiltų angas,
Saulėleidis į vakarus nubrėdo
Elbės sriūvančia vaga.

Šimtais bažnyčių, parkų ir muzėjų,
Pulkais kalėjiman jaunų vergų,
Išvargęs miestas poilsio nuėjo
Nedegęs žiburių.

Elbės krantais tą naktį paukščiai skrido,
Dieviškom sielom ir polėkiais kilniais
Ir šimtmečiais statytą miestą didų
Užpylė pelenais.

P. Brazauskas — Tremtinė

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Benys Babrauskas** parašė išsamų straipsnį apie naująją lietuvių literatūrą Oklahomos universiteto leidžiamame žurnale "Books Abroad". Pradėjęs nuo Mažvydo ir Donelaičio, primena straipsnyje spaudos draudimo laikus, aprašo Maironio poeziją, kuri idealizavo Lietuvos praeitį ir ugdė ryžtą kovos dėl laisvės. Toliau sumini Krėvę, Šeinių, Putiną, Binkį, Aistį, Miškinį, Brazdžionį. Charakterizuodamas Aisčio ir Brazdžionio kūrybą, pažymi, kad jie yra pasiekę sunkiai bepralenkiamų augštumų. Aistis meistriškai atgaivina lietuvių mirusius literatūros ir istorijos herojus; Brazdžionis, kaip Biblijos pranašas, įžvelgia gyvąjį Dievą ir Jo laiminančią ranką, yra vienas geriausių lietuvių patriotinių ir religinių poetų. B. Babrauskas pažymi, kad lyrikoje lietuviai yra toliausiai paženge ir galėtų rung tyniauti su tautomis, turinčiomis senesnes literatūrines tradicijas. Čia gražiai pasižymi Radauskas, Ališas, Bradūnas bei poetinės formos novatoriai Nagys ir Niliūnas. Suminimi ir mūsų didieji beletristai: Vaižgantas, Krėvė, Šatrijos Ragana, Vienuolis. Vaižgantas puikiai vaizduoja lietuvių kovas dėl spaudos laisvės, Krėvė — ryškiai pertiekia vyresnio amžiaus kaimiečio psichologiją, Šatrijos Ragana žavi savo idealizmu. J. Savickis buvo vienas pirmųjų lietuviškos novelės kūrėjų. Vincas Ramonas ir Jurgis Jankus iškilo savo psichologiniais romanais. Pabrėžiamas ir "Draugo" literatūrinis įnašas: skelbiamieji romanų konkursai su $1,000 premija. Augštai vertinami novelių kūrėjai J. Grušas, A. Vaičiulaitis, produktyvioji, originalaus stiliaus Nelė Mazalaitė. Pažymimi beletristikoje iškilę nauji talentai: Andriušis, Katiliškis, Baronas. Primenami ir mūsų dramaturgai: Vydūnas, Vaičiūnas, Sruoga. Primenama sunki prievartos dalia Lietuvoje pasilikusiems rašytojams. Iškeliami mūsų literatūros žurnalai: Aidai ir Gabija. Liet. Rašytojų draugijos pirmininkas B. Babrauskas atliko gražų kultūrinį pasitarnavimą taip svarbiame žurnale išspausdindamas kruopščiai paruoštų informacijų apie lietuviškąją rašto kūrybą.

● **Adomo Mickevičiaus** mirties 100 m. sukakčiai pažymėti Alliance kolegija, Cambridge Springs, Pa., išleido specialų leidinį savo žurnalo "Alliance Journal", redaguojamo Marion M. Coleman. Čia M. Gutowska aprašo Mickevičiaus tėviškę, žurnale duodamas angliškas vertimas Mickevičiui priskiriamos lietuviškos pasakos, W. Jedrzejewicz rašo apie Mickevičiaus odę jaunystei; specialiame straipsnyje išvedama, kad Konrado Valenrodo idėja — mirti, bet nepasiduoti, yra išaugusi Lietuvos tradicijose; primenama Margio Pilėnų kunigaikščio istorija. D. Carr pasakoja, kaip Mickevičiaus sukurti žodžiai į tremtinės Potockienės kapą buvo išversti į havajų kalbą. Leidinyje taipgi aprašomas "Ponas Tadas", "Vėlinės".

● **V. Petravičiaus** tapyba "Trys Karaliai" yra išstatyta 58-je Metinėse Chicagos ir Apylinkės Dailininkų parodoje, vyks tančioje Meno instituto patalpose. Paroda tęsis iki liepos mėn. 4 d.

● **Prof. J. Balčikonis** Vilniuje suradęs biržiečių tarme Kazimiero Krištapo Daukšos parašytą seną gramatikos rankraštį "Kalbmoklė Ležuvio Lietuviško".

● **Juozas Bieliūnas** — muzikas, vienas iš Lietuvos operos kūrėjų ir operos pradžioje, vienas iš populiariausių solistų — mirė Lietuvoje šių metų gegužės 17 d. Velionis keletą metų yra buvęs Kauno radiofono direktoriumi, o paskiau likusius savo gyvenimo metus pašventė jaunųjų dainininkų auklėjimui Kauno ir Vilniaus konservatorijoje.

Velionis buvo gimęs 1890 m. Kraštų km., Panemunėlio valsč., Rokiškio apskr. Dainavimo studijas ėjo Maskvos, Petrogrado ir Milano konservatorijose. Bestudijuodamas Rusijoje buvo veiklus tarp lietuvių, organizavo chorus, dramos mėgėjų būrelius. Kaikurį laiką dirbo Petrapilio komiškoje operoje. Lietuvos operoje sėkmingai yra atlikęs eilę ryškių vaidmenų: Demoną, Figaro, Eskamilijo (— operoj "Karmen"). Nuo 1940 m. buvo Vilniaus muzikos mokyklos solinio dainavimo dėstytoju, o nuo 1941 m. buvo Kauno konservatorijos vokalinės katedros vedėju ir dėstytoju Kauno Muzikos mokykloje.

Velionis buvo pašarvotas Kauno J. Gruodžio vardo muzikos mokyklos didžiojoje salėje, o palaidotas Petrašiūnų kapinėse gegužės 20 d.

● **Dr. A. Šešplaukis-Tyruolis**, perskaitęs naujai išėjusią premijuotąją A. Rūtos knygą "Trumpa diena" taip apie ją atsiliepia: "Rašytoja savo veikalą rašė tikrai nuoširdžiai, davė mums tikrai imagiškai pagautų vaizdų iš Lietuvos, iš jos buities. Jos, atrodo, turėta kilni idėja, ji ir ne taip labai išryškėjo. Bet nors gal per vyriausią veikėją simpatijų tai beveik laukinukei visi jautėm ir atrodė, kad su jos mirtim lyg didelė saulė leidžias. Gal tas pagrindinis jos klystkelis kiek vaizduojant užkliūva. Visdėlto autorės žymus pasakojimo talentas, vykę natūralūs tarmės dialogai, gyva sklandi veiksmo eiga, sugebėjimas kompoziciniu atžvilgiu — daro knygą mielą, artimą".

● **K. Čibiras-Verax** paruošė naują leidinį "Lituania y la URSS" (Lietuva ir Sovietų Sąjunga", kuris atiduotas spausdinti Medelline, Kolumbijoje. Leidžia Lietuvių Katalikų komitetas.

● **Juozas Elijošius**, S.J., studijuoja lingvistiką Chicagos universitete; jau išklausė visą privalomą kursą, išlaikė egzaminus ir baigia disertaciją daktaro laipsniui gauti.

● **Jonas Sukackas**, SJ, baigia rašyti disertaciją iš klasinių kalbų (graikų, lotynų); doktorizuojasi Loyolos universitete Chicagoje.

● **Augštesnei lituanistikos mokyklai** modernias patalpas tėvai jėzuitai numato savo naujai suplanuotuose pastatuose Chicagoje.

● **Dr. J. Zalys** ruošia anglišką brošiūrą etnografinei dainų plokštelei; tai pareikalaus apie mėnesį darbo.

● **Prof. S. Kolupaila**, dėstąs Notre Dame universitete, sudarė Lietuvos ežerų katalogą, kur sužymėti ežerai, nemažesni kaip 100 ha.

● **Mindaugas Gaušas**, pulk. A. Gaušo sūnus išvyko į Europą baigti augštuosius medicinos mokslus.

● **Lietuvių Kultūros fondas** Australijoje išleido koresponden cinių lituanistikos kursų "Lithuanicum" trečią sąsiuvinį.

● **Dr. P. Rėklaitis**, gyvenąs Vokietijoje, parašė studiją apie šv. Onos bažnyčią Vilniuje.

UOLOS

(Atkelta iš 1 psl.)

kad niekuomet nesustosiu — ir ėmiau šaukti.

Aš nebuvau sušukus — regėjau, ir niekas net nepastebėjo mano snaudulio — o gal ir nemiegojau, ir nesapnavau, tiktai galvojau? Nežinau. Tačiau dabar buvau sužinojus viską ką junta tie, kuriuos regėjau vežamus — viską. Ir bijojau pažvelgti į kitus — juk jie taipgi žinojo? Mes esame kurčiai nebyliai, surišti, ir pastatyti prieš namus, kurie dega, ir viduje miega mūsų artimieji.

Ačiū Tau Dieve, kad Tu sutvėrei birželį tokiomis šviesiomis ir greitai išauštančiomis naktimis — nes yra gera, kad rytmetys atėjo, ir kiekvienas ėmė tikėti, jog mūsų atsisveikinimas: — Iki pasimatymo — yra tikras. Ir tarytum rytas numazgojo mūsų veidus ir nemiegotas akis — tokios jos atrodė šviesios, tokias mačiau išeinančių draugų. Bet užtatai buvome sulaužyti iš karto, kai ties mūsų vartelais staiga sustojo sunk vežimis. Vistiek, kad šiandien sekmadienis — jie važiavo, ir vienas buvo sustojęs čia.

Mes išėjome į kiemą — atrodė, jog tiktai taip ir galima — išeiti priešais, pasitikti; mes trys išėjome priešais nežinomą.

Ne dėl mūsų jie buvo sustoję — tai tiktai kažkas atsitiko motorui, tai velnias kaustėsi arklius — galvojau. Ir todėl mes nesiartinome daugiau. Juk buvo nuodėmė, kad vežamieji mato laisvus, kad žiūri į juos ir nepadedi — juk gali atrodyti, ne kad negali, o tik nenori padėti. Tačiau mes vistiek matome, vistiek — ir aš vėl buvau sapne, savo trumpame ir nesibaigiančiame — aš jutau, kaip kiekvienas tyliai šaukia: — Aš turiu išlipti, — ir negalėjo, nors vežimas buvo sustojęs. Nors jie lengvai iššoktų žemyn — jie negalėjo, jie stovėjo — ir mes matėme mažą žmogelį, o šalimais jo duktė — ištysus, skubiai augusi ir nubalėjusi, ji atrodė, kaip vijoklis, kurie šliejasi prie kelmo ir neužtekdamas kur laikytis, krenta žemyngalviui atgal. Ir matėme vienišą žmogų — jis turėjo toks būti visuomet, užkietėjęs sau ir kitiems, toks jis pasiliko ir dabar — siaubingai vienišas. Ir stovi nedidelė moterėlė — ji yra šluba, nes kai ji atsistoja abiem kojomis, ji pakrypsta į šoną. Ir matome kitą moterį, kuri glaudžia prie savęs tris mažus vaikus. Ji yra labai susirūpinus — ne, ne apie save — gali matyti, kad ji galvoja apie vyrą, kurio nėra čia, gali jausti, kaip ji bijo, kad jis nebėgtų paskui juos, jieškodamas, ir vistiek jo laukia. Ir ji galvoja apie vaikus — viską gali skaityti iš jos veido, kuris dega dėmėmis, liguistas ir išsemtas. Ji ima vieną vaiką į rankas, ir tuoj stato jį ant sunkvežimio grindų, kad pakeltų kitą, ir tuojau nebežino, kaip suimti juos iškarto.

Kažikas buvo atsitikę, kad vienas ėmė raudoti, užsikukčiodamas, ir kiti du, kiek palaukę prisidėjo į jo verksmą — visi jie tiesė savo mažus delnus į jos glėbį — o ji vos nulaikė tik vieną. Ir tada mes matėme, kaip iš sunkvežimio antrojo pakraščio atšlubavo moteris, pasilenkė ir pakėlė ant savo rankų kitą verkiantį vaiką — tasai spardėsi ir atrodė, jog jis iškris iš jos glėbio ir ją pačią pervers, tokia ji atrodė netvirta. Bet ji pradėjo dainuoti ramindama — o, aš pažįstu šitą dainelę apie zuikelį, kuris supdamas lingę nusprūdo nuo kėdės ir katinas nukando jam ūsą. Mažasis ašarotas veidas pamažu įsiklausė, paskui ėmė žiūrėti į ją, ir — pradėjo juoktis.

O kas gi pakėlė trečią berniuką, kuris verkė už vis skaudžiau, nes kažikaip be balso? Vaikas turėjo būti vyriausias — kokių šešerių metų, ir atrodė, jog jis verkė todėl, kad gailėjo mamos, ne savęs. Tai, kas pakėlė jį? Mes nebuvome pastebėję to vyro ir tiktai kai jis iškėlė vaiką ant savo rankų, mes regėjome, kad jis jaunas ir status ir jo veidas griežtų gražių bruožų, ir vilkėjo jis šventiškai, o ant jo rankos švitėjo žiedas. Visai naujas atrodė tas žiedas — gal būt tik vakar vyras buvo šventęs savo sužadėtuves, o nūnai jį vežė ir vestuvių nebus niekuomet. Jo akys buvo niūrios, tačiau, kai jis laikė svetimą vaiką — šypsojosi jam.

Ir šituo akimuoju suskambėjo Įgulos bažnyčioje varpai pamaldoms. Jaunasis vyras iškėlė berniuką dar aukščiau, ir pasakė garsiai:

— Klausykis! Girdi? Tai Dievas sako, kad Jis mato viską.

Sunkvežimis sujudėjo — gedimas buvo pataisytas — bet mes matėme, kaip pro radijo bokštus, nuo Vytauto kalno, ypatingai skaisčiai švietė saulė — ir labiausia ji krito į mažą moterėlę, ir į augštą vyrą, kurie iš abiejų pusių stovėjo prie svetimos motinos ir globojo jos vaikus.

Mes stovėjome prie vartelių. Šiandieną dar stovėjome. Sunkvežimiai važiavo ir važiavo — bet mes žinojome, mums buvo priminta, kad pastatyti savo Bažnyčiai Dievas paėmė žmogų, paprastą, silpną žmogų, ir pavadino jį tvirtesniu už uolą.

P. Brazauskas — Europos atelje

M. Zoščenko

Ekonomijos režimas

Kaip kituose miestuose vyksta ekonomijos režimas, aš, draugai, nežinau.

O štai Borisovo mieste tas režimas labai naudingai apsisuko.

Per vieną trumpą žiemą tik vienoje mūsų įstaigoje septyni sieksniai eglinių malkų sutaupyta. Ar blogai!

Dešimt metų tokios ekonomijos — tai dešimt kubų visgi. O per šimtą metų visai laisvai susitaupytų trys laivai. Per tūkstantį metų bendrai bus galima prekiauti malkomis.

Ir apie ką tik žmonės anksčiau galvojo? Kodėl tokį naudingą režimą anksčiau apyvarton neįvedė? Labai gaila!

O mes pradėjome tą režimą dar rudenį.

Vedėjas mūsų — savas žmogus. Dėl visko tariasi su mumis ir kalbasi kaip su giminėmis. Paprosėlius dargi, kalės vaikas, mėto.

Ateina kartą taip tas vedėjas ir pareiškia:

— Na jau, vaikeliai, prasidėjo... Pasitempkite! Taupykite tenai ką nors...

O kaip ir ką taupyti — neaišku. Ėmėm kalbėtis, ką taupyti. Buhalteriui, ar ką, žilam velniui, neužmokėti, arba dar kaip.

Vedėjas sako:

— Buhalteriui, vaikeliai, neužmokėsi, tai jis, žilas velnias, greitai darbo apsaugon nušliaužė. To negalima bus. Reikia dar ką nors sugalvoti.

Čia, dėkui, mūsų valytoja Niuša moterišką klausimą patiekia svarstymui.

— Jeigu, — sako, — tokia tarptautinė padėtis ir bendrai viskas skylėje, tai, — sako, — galima, pavyzdžiui, išvietės nekurenti. Kam tenai be reikalo pliauskes deginti? Ne salonas!

— Teisingai, — sakome, — tegul išvietė šalta pabūna. Sieksnius septynius sutaupysime, gal būt. O kad vėsoka bus, tai tas beveik geriau. Dėl šaltelio gi publika nesusilaikinės. Dėl to dargi darbo našumas gali aktualiai pakilti.

Taip ir padarėm. Nustojom kurenti — pradėjom ekonomiją skaičiuoti.

Tikrai, septynius sieksnius sutaupėm. Pradėjome aštuntą taupyti, bet čia pavasaris atsibaladojo.

Labai gaila!

Jeigu, galvojam, ne tas velnio pavasaris, dar puskubį sutaupytumėm.

Sugadino reikalą, vienu žodžiu, pavasaris. Na, bet ir septyni sieksniai, dėkui, ant grindų nesimėto.

O kad vamzdys ten kažkoks nuo šalčio pasirodė sproges, tai tas vamzdys, paaiškėjo, dar prie caro režimo buvo įrengtas. Tokius vamzdžius bendrai su šaknimis rauti reikia.

Ir mes iki rudens visai laisvai be vamzdžio apseisime. O rudenį kokį nors pigutėlį įtaisysime. Ne salonas!

Vertė **K. Taliunevičius**

Asmenybė ir... vėžys

Kalifornijos universitetas, Pietų Kalifornijos universitetas ir Long Beach veteranų ligoninė šiuo metu praveda tyrimus, norėdami nustatyti kiek žmogaus asmenybė, jo psichologiniai nusiteikimai, pergyvenamos emocijos prisideda prie vėžio ligos plėtimosi. Atrandama tam tikro ryšio.

DENTISTS
6306 S. HALSTED ST.
ENTRANCE
Southwest Corner — above KRESGE
ENglewood 4-0071
DAILY — 9 A. M. TO 9 P. M.
No Appointment Needed
DR. E. P. CRABBE
DR. D. V. WYANT
DR. R. W. MURRAY
DR. S. S. MARSHALL

THOMAS AUERBACH, M. D.
PRANEŠA OFISO ATIDARYMĄ
NAUJAME MEDICAL AND DENTAL ARTS BUILDING
6241 South Ashland Avenue — Chicago, Illinois
VIDAUS LIGOS. Tik susitarus. — PRospect 6-3444, PLaza 2-6080

DR. JUZĖ ir KĘSTUTIS AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
2300 West 51 Street
Val. — pirm. ir antr. 10 iki 12 ryto; 2 iki 4 ir 6 iki 9 popiet; ketv. ir penkt. 2 iki 4 ir 6 iki 9 popiet; šešt. 10 iki 2 popiet.
Ofiso tel. PRospect 6-1795
Rez. tel. GRovehill 6-5603

Tel. ofiso HE. 4-6699, rez. PR. 6-7333
DR. ANTANAS ALEKNA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1957 W. Garfield Blvd.
VAL.: 1—4 ir 6—9
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. p. p., išskyrus ketvirtad. ir sekmad.

DR. ANNA BALIUNAS
Akių, ausų, nosies ir gerklės ligos
— Pritaiko akinius —
6322 South Western Avenue
Valandos: Antradieniais ir penktadieniais nuo 7 ligi 9 val. vak. Šeštad nuo 10 ligi 12 ir nuo 1 ligi 3 v. p. p. Kitu laiku tik susitarus.
Ofiso telefonas: PR. 8-3229
Rez. telef. WAlbrook 5-5076

Tel. ofiso AR 6-0161; rez. GR 2-9203
DR. JUOZAS BARTKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
NORTHWEST MEDICAL CENTER
2336 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill.
Val. 12:30 - 3:30, 6 - 9 p.p pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad.; 11 v. ryto iki 2 val. p.p. šeštad. Tik susitarus trečiadieniais.

SEGHETTI TRAVEL BUREAU
2451 S. Oakley Ave. — Tel. YRrds 7-3278
MES PARŪPINAME KELIONES: Lėktuvais — Geležinkeliais — Autobusais — Laivais.
Sutvarkome dokumentus atvažiuoti į Ameriką. Parūpiname dokumentus norintiems išvykti į užsienį. TURIME LIETUVIŲ Skyrių. Pildome afidevitus.

TAI OBALSIS, KURIS PER 50 METŲ DAUGELIUI SUTEIKĖ GERBUVĮ IR TURTĄ
50
PLANINGAS TAUPYMAS VISADA NEŠA GERUS DIVIDENDUS
1905 50 1955
MUTUAL
Federal Savings
AND LOAN ASSOCIATION
JOHN J. KAZANAUSKAS, President
Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. Cermak Rd., Chicago 8, Ill. — Phone VI 7-7747

Tel. ofiso PR 8-1717, rez. RE 7-7868
DR. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 Street
Kasdien 1—3. Vakarais 7—8, tiktai antradieniais ir penktadieniais. Trečiandien. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

DR. VL. BLAŽYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4701 South Damen Avenue
(Kampas 47-tos ir Damen Ave.)
Val. kasdien nuo 6—8 val. vak
Šeštadieniais 2—4 val. vak.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Telef. ofiso LAfayette 3-6048
Rez.: WAlbrook 5-3018

Tel. ofiso HE. 4-5849, rez HE. 4-2324
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketvir., penkt. 1-4 ir 7-9, antr. 1-5, treč. ir šešt. pagal sutartį.

DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6317 South Western Avenue
Chicago 29, Ill.
Pasimatymai pagal sutartis
Telefonas REpublic 7-4900
Rezidencija: GRovehill 6-8161

DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 Archer Avenue
Ofiso val.: nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vak. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 popiet
Trečiadieniais pagal sutartį
Ofiso tel. VIrginia 7-0036
Rezidencijos tel. BEverly 8-8244

Tel. ofiso VIrginia 7-0600,
rez. REpublic 7-6867
DR. BR. GAIŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(spec. moterų ligos ir akušerija)
4055 Archer Avenue
Kampas Archer ir California Ave.
VAL.: 2—4 ir 6—8 v. p. p.
Šeštadieniais 2—7 val. p. p., išskyrus sekmadienius

Tel. ofiso ir rez. WAlbrook 5-3388
DR. S. GEŠTAUTAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2624 W. 71st St.
Kampas 71st ir Talman Ave.
Val.: Nuo 7 iki 9 vak. Sekmadieniais tik susitarus.

Ofiso telef. INterocean 8-7654
Buto telef. INterocean 8-8733
DR. K. GUDAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas 10756 So. Michigan Ave.
Val.: Kasdien 9—12 val. ryto, 1—4 ir 6—8 v. vak., išskyrus trečiadienį. Šeštad. 10 — 3 v. Kitu laiku susitarus.

Ofiso telef. YArds 7-5166
Rezidencijos — STewart 3-4511
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 West 35th Street
(kampas Halsted ir 35-ta gatvė)
VAL. 1—4 ir 6:30—8:30 p.p. kasdien, išskyrus trečiadienius. Atidara šeštadieniais 1—4 val.

Ofiso GRovehill 6-4020
Rez. HIlltop 5-1560
Dr. Alexander J. Javois
(JOVAIŠAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2423 West Marquette Rd.
Val. 2—4 p. p. ir nuo 7—9 v. vak.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Tel. ofiso PR. 6-3838, rez. RE. 7-9199
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
2500 West 63rd Street
VAL. kasdien nuo 2—4 p. p. ir 7:30 iki 9 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

GRovehill 6-1595
DR. ALDONA A. JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius
2422 West Marquette Rd.

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
DR. J. VAITAITIS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
1407 S. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ryto ir 5-8 val. vak. Šeštadieniais 10-2.

Telefonas REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
3925 West 59th Street
VAL. 1—4 popiet, 6:30—8:30 vak. Uždaryta trečiad. ir šeštad. vakarais

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KIŠIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero
Kasdien 1—3 v. ir 6—8 v. vakare
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet
Butas 1526 So. 49th Ave.

Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepia, šaukite KEdzie 3-2868
DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v. Vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v.
Trečiadieniais tik susitarus

Skaitykite "Draugą"!

DR. IRENA KURAS
(Gydytoja ir Chirurgė)
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
7156 South Western Avenue
(MEDICAL BUILDING)
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. popiet.
Ofise tel. RE. 7-1168
Rez. tel. WAlbrook 5-8765

Tel. ofiso YA. 7-5557, rez. RE. 7-4966
DR. FRANK C. KWINN
(KVIEČINSKAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1651 West 47th Street
LIGONIUS PRIIMA: Kasdien nuo 2 val. iki 4 v. popiet. Nuo 7 v. iki 8:30

Tel. ofiso GR. 6-5399, PR. 6-4732
DR. A. MACIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. CHIRURGINĖS LIGOS
2423 West 63rd Street
(Kampas 63rd ir Artesian)
VAL. 2—4 p. p. ir nuo 6—8 v. vak.
Šeštad. 2—4 popiet
Trečiad ir sekmad. uždaryta

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
10748 South Michigan Avenue
Val.: kasdien nuo 6 v. v. iki 10 v. v. Šeštadieniais nuo 1 iki 5 val. popiet
Tel.: Ofiso — PUllman 5-6766
Buto — ENglewood 4-4979

Ofiso ir buto tel. HEmlock 4-5815
DR. A. NARBUTAS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
6757 South Western Avenue
Valandos: pirmad., trečiad., ketvirt., penktad. 6:30—8:30 v. vak. Antrad. 10—12 val. ryto Šeštad. 2—4 p. p. Kitu laiku pagal susitarimą

DR. J. PAUKŠTYS
DANTŲ GYDYTOJAS
4253 So. Archer Avenue.
Įėjimas iš Whipple St.
Val. kasdien nuo 10 iki 12; 2 iki 6; 7 iki 9. Išskyrus trečiad., sekmad. Šeštad. nuo 10 iki 2 popiet.
Tel. LAfayette 3-4949,
namų CEdarcrest 3-7786

DR. ALBINA PRUNSKIS
DR. VLADAS PRUNSKIS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
3259 South Halsted St.
Kasdien 3—6 val. vak. Šeštad. nuo 1—5 val. vak.
Kitu laiku pagal susitarimą
Telef. VIctory 2-1484. Resid. 2257 W. 23rd PLACE, tel. FRontier 6-5941

Ofiso telefonas — BIshop 7-2525
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Acenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL. kasdien nuo 2 iki 9 val.
Trečiad. ir sekmad. tik susitarus

Ofiso ir buto tel. ARdmore 1-1493
DR. VINCAS RASLAVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
5015 — 5025 N. Paulina Street
(Bethany Methodist Ligoninėje)
Val.: Tik telefonu susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Telef. REpublic 7-2290
SPECIALYBĖ CHIRURGINĖS IR ORTOPEDINĖS LIGOS
2435 West 69th Street
Val. kasdien 10—12 ir 5—8 val. vak. išskyrus pirmad. tik nuo 5 iki 8 v.v. Šeštad. 10-12 v. Kitu laiku susitarus

Dr. Antanas Rudokas, O. D.
Tikrina akis: pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
4455 So. California Ave., Chicago
Šaukite YArds 7-7381
Priima: vakarais 6 iki 9; šeštad. 10 val. ryto iki 4; trečiad. ir sekmad. tik susitarus.

Tel. ofiso CL. 4-0253, rez. GR. 6-8876
DR. A. Z. ŠAULYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4645 S. Ashland Ave. (kamb. 211)
Pirmad., antr., ketv. ir penk. 6:30—8:30 val. vakare
Šešt. nuo 2 iki 4 popiet.
Rez. 8053 S. Campbell Ave.

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 So. Ashland Ave., Chicago
VAL. nuo 2—4 ir 6—8; trečiad., šeštad. ir sekmad. tik pagal sutartį.
Tel. ofiso YA 7-4787, rez. PR 6-1930
Jeigu neatsilieps viršminėti telefonai, šaukite MIdway 3-0001

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rezid. telef. GRovehill 6-0617
Valandos: 1—3 p. m. 7—8 p. m.
Penktadienį tik popiet.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Ateitis priklauso tikintiems, o ne abejojantiems ir netikintiems. Ateitis priklauso drąsiems, kurie tiki ir veikia, o ne bailiams ir neryžtingiems. Ateitis priklauso mylintiems, o ne neapkenčiantiems. — Pius XII

Pirkit Apsaugos Bonus!

Ofiso tel. CLiffide 4-2896
Rezidencijos: LAfayette 3-1172
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1651 West 47th Street
Kampas 47th ir Hermitage
Val.: nuo 2 iki 4 ir 6 iki 9 v. vak. Šeštad. nuo 2 iki 6 val., išskyr. sek.

DR. FL. TALLAT-KELPŠA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
5002 West 16th Street
Val.: kasdien 5-8, šeštad. 1-3
Telef. TOwnhall 3-0959
2534 West 68th Street
Val.: tik iš anksto susitarus
Telef. HEmlock 4-7080, neatsakius skambinti CEntral 6-2294

DR. VYT. TAURAS-TUPČIAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir spec. Moterų lig.
Ofisas ir rezid.: 2410 W. 51st St.
(antras namas nuo Western Ave.)
Ofiso ir rezid. telef. PRospect 8-1223
Ofiso val.: Pirm. 8—10 v. v. Antr. Treč. ir Penkt. 6—9 v. v. ir Ketv. ir Šešt. 2-4 v. p.p. Kitu laiku tik susit.

Tel. ofiso HE 4-2123, rez. PR 6-8484
DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. CHIRURGINĖS LIGOS
6255 South Western Avenue
Val. 2—4 ir 7—9 v. p.p. Šeštadieniais 2—4 val. p. p. Trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta.

Tel. ofiso: DAnube 6-1125
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
MOTERŲ LIGŲ GYDYTOJAS
3267 South Halsted Street
Val. 1 iki 4 v. p. p. ir 6—8 v. vak
Šeštadieniais 1—4 v. p. p.

YArds 7-3526 — YArds 7-7410
GED. J. BYLAITIS, M. D., Ph. D.
Spec. smegenų ir nervų ligos
Val.: antrad., ketvirt. 7:30-8:30 p.p. Šešt. 12:30-4 v. popiet.
DR. J. G. VALAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Val.: kasdien 6:30—8:30, šešt. 4—6
4038 So. Archer Ave.

Tel. ofiso PRospect 6-9400
Rezid. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(Vaškevičiūtė)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 South Kedzie Avenue
Val. kasdien 1—3 p. p. ir nuo 6—8 v. vak. Šeštad. 1—4 p. p. Trečiad. ir kitu laiku tik susitarus.

Tel. ofiso VIctory 2-1581,
rez. VIctory 2-0742
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 West 31st Street
Kampas Halted ir 31-mos gatvių
Priėmimo valandos: 2—4 p. p. ir 6—8 v. v. Šeštad. 2—4 v. po pietų

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 West Marquette Rd.
VAL. nuo 2 iki 4 p. p.; 6 iki 8 vak.
Treč. ir šeštad. pagal sutartį

Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6659
DR. P. Z. ZALATORIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street
Rezid. 6600 S. Artesian Ave.
VAL. 11 v. r. iki 3 p. p.; 6—9 v. v.

P. ŠILEIKIS, O. P.
Orthopedas - Protezistas
Aparatai-Protezai, Med.Bandažai. Spec. pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t.t.
VAL.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
1911 W. 59th St., Chicago 36, Illinois
Tel.: PRospect 6-5084

DR. ATKOČIŪNAS
DANTŲ GYDYTOJAS
3147 So. Halsted St., Chicago, Ill.
ir
1446 So. 49th Court, Cicero, Ill.
Susitarti tel. — OLympic 2-4276

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel. YArds 7-1829
Pritaiko akinius
Kreivas akis ištaiso
Ofisas ir akinių dirbtuvė
756 West 35th Street
Val. nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8, trečiad. nuo 10—12; penktadienį 10—2; šeštad. 10—2 p. p.

DR. S. VAITUSH, OPT.
Palengvinu akių įtempimą, kuris yra priežastis galvos skaudėjimo, svaigimo ir skaudančių akių karščio. Atitaisau trumparegystę ir toliregystę. Prirenku teisingai akinius. Visi egzaminavimai daromi su elektriniais instrumentais rodančiais mažiausius trūkumas. Speciali atyda kreipiama į mokyklos vaikus.
4712 So. Ashland Avenue
Val. 10:30—7 v. v., šeštad. 10:30—4 sekm. ir treč. uždara

Perskaitę "Draugą", duokite jį kitiems.

KUNIGAS IR MENININKAS

Pijaus Brazausko sukaktis

PROF. DR. PRANAS MANELIS, College of Notre Dame
Belmont, Calif.

Gyvai mano vaizduotėje stovi Bagotosios bažnytkaimis, kuriame taip dažnai man teko lankytis. Važiuojant traukiniu iš Vilkaviškio į Kauną, vis būdavo miela išlipti Bagotosios stotyje ir iš ten du kilometru žingsniuoti smėlėtu keliu į parapijos kleboniją. Pakeliui į Bagotąją kartais aplankydavau Brazauskus, kiek tolimesnio laipsnio savo giminaičius, Bartininkų kaime. Jųjų 35 ha. ūkis buvo prie Jūrės. Trobos ant pat Jūrės kranto. Ten prieš penkiasdešimt metų, 1905 m. lapkričio m. 28 d., gimė kun. Pijus Brazauskas. Jis buvo pakrikštytas Pilviškių bažnyčioje. Tik pakrikštijus, krikšto motina padėjo Pijų ant Švč. Mergelės Marijos altoriaus ir meldėsi, kad Dievo Motina jį globotų ir įkvėptų jam kunigystės pašaukimą. Marija išklausė tėvų ir krikšto motinos maldų: praėjus beveik 25 metams, 1930 m. liepos m. 7 dieną, kunigas Pijus jau atnašavo pirmąsias šv. Mišias prie Švč. Marijos Stebuklingo paveikslo Šv. Kazimiero Seserų bažnyčioje, Pažaislyje, kur tuo metu kapelionavo jo dėdė kun. V. Dargis. Iškilmingosios šv. Mišios, primicijos, įvyko liepos mėn. 13 dieną Bagotosios bažnyčioje. Jo primicijų džiaugsmu dalinosi tėvai, penki broliai (du broliai negalėjo dalyvauti, nes jie gyveno Amerikoje) ir šešios seserys, taip pat daug kunigų draugų ir giminių. Pastebėtina, kad iš Brazauskų giminių ir genčių priskaitoma net 18 kunigų ir vyskupas Oleka. Šiais metais kun. Pijus Brazauskas švenčia savo dvigubą sukaktį: 50 metų amžiaus ir 25 metų kunigiškos veiklos. Bet jisai negali paminėti šios dvigubos sukakties savųjų tarpe. Tėvas mirė 1940 m., trys broliai gyvena JAV, trys broliai žuvo po karo, motina ir vienas brolis su seserimis išsklaidyti kažkur pasaulyje.

Šiai dvigubai sukakčiai paminėti skiriu šias savo pastabas apie Pijų Brazauską — kunigą ir menininką.

Kaikurios biografinės žinios

Pijus Brazauskas pradžios mokyklą baigė Bagotojoje. Nuo 1919 metų mokėsi Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijoje. Jau tuomet jis buvo veiklus ateitininkų organizacijoje. 1923 metais jau studijavo Vilkaviškio kunigo seminarijoje, Gižuose, kurią baigė 1930 m. Kunigu buvo įšventintas vysk. Antano Karoso 1930 m. birželio m. 22 dieną Gižuose. Pirmuosius dvejus savo vikaravimo metus jisai išbuvo S. Kalvarijoje. Vysk. A. Karosas, matydamas jojo meninius gabumus, paskyrė jį vikaru į Aleksotą, kad iš čia galėtų studijuoti Kauno Meno Mokykloje. Šalia parapijos darbo ir studijų jisai ėjo ir kapeliono pareigas Fredos Augšt. Sodininkystės ir Daržininkystės Mokykloje. Po ketverių metų, baigęs studijas meno mokykloje, 1936 m. buvo paskirtas vikaru į Pajevonio parapiją, kurioje išbuvo su pertraukomis, pavaduojant kunigus kitose parapijose, iki 1944 m.

1944 m. spalio mėn., besiveržiant bolševikams į Lietuvą, kun. P. Brazauskas sunkiai susirgo. Tik kun. Jono Kardausko, kun. V. Kazlausko ir savo sesers Albinos pastangomis galėjo pasiekti Austriją. Kelionėje jis buvo beveik bemirštąs, bet dr. E. Milukaitė-Matulaitienė savo medicinišku sumanumu išgelbėjo jo gyvybę.

Austrijoje kun. Brazauskas apsistojo pas kun. Michael Hierzenbenger, Bossbach (netoli Salzburgo) parapijos kleboną, kuris tikrai tėviškai nuoširdžiai jį globojo iki 1945 metų rudens. Tą patį rudenį jisai persikėlė į Glasenbach (prie Salzburg) DP stovyklą, kurioje ėjo kapeliono pareigas beveik iki 1949 metų pabaigos. Ten, neminint darbo bažnyčioje, jisai dirbo lietuvių gimnazijoje virš 30 valandų savaitėje, dėstydamas tikybą, lotynų k., piešimą ir meno istoriją.

Į JAV jisai atvyko 1949 m. gruodžio m. 2 dieną. Pirmiausiai apsistojo pas savo tetą Oną Žarnauskienę New Yorke, ir pas kun. kleb. Gauronską, Conn. Prel. J. Balkūnui tarpininkaujant, jisai buvo pakviestas į St. Louis, Mo., arkidijeceziją. St. Louis mieste, St. Engelbert parapijoje ėjo vikaro pareigas vienerius metus. Pagaliau, kan. Pijaus Aleksos pastangomis jisai gavo pakvietimą į Portland, Oregon, arkivyskupiją, kur jis eina iki šiandien ligoninės kapeliono pareigas Eugene mieste (Sacred Heart Hospital).

Kunigas

Pijus Brazauskas atlieka kunigiškas pareigas su nuoširdžia meile žmonėms. Manau, kad jisai neša Kristų ir jo paguodžiančią Evangeliją su Šv. Povilo nusiteikimu. Su naturalios meilės malonumu kun. Brazauskas patarnavo savo tautiečiams tėvynėje ir tremtyje. Bet jisai, antgamtinės meilės skatinamas, pajėgia būti lygiai apaštališkas ir kitų tautų žmonėms. Savo naturaliu paprastumu, ramia veido šypsena jisai sutinka vaiką ir suaugusį, jauną ir seną, vyrą ir moterį, — visiems lygiai malonus ir nuoširdus. Visi gali pasakyti apie kun. Pijų Brazauską šiuos Šv. Petro žodžius: "Mes turime kunigą ne tokį, kuris negalėtų užjausti mūsų silpnybių." (Žyd. 4, 15). Ir jisai užjaučia savo ganomuosius ne žodžiais, bet karitatyviniais darbais. Jis ypač yra gailestingas vargšams ir ligoniams. Išdalina kitiems pinigus ir visa, ką tik jis turi, pats sau nieko nepasilikdamas.

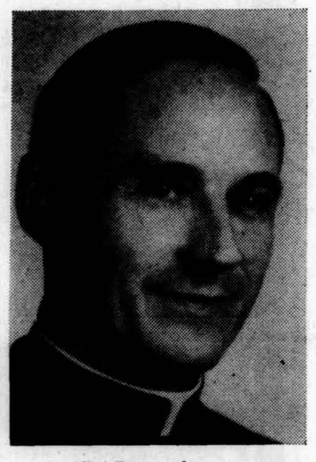

P. Brazauskas

Turint mintyje Pijaus Brazausko suminėtas kunigiškas savybes, pilnai suprantama, kodėl toks prof. V. Krėvė-Mickevičius jį pamilo ir gal per jųdviejų draugystę šilčiau pasijuto Katalikų Bažnyčioje. Ir todėl nestebėtina, jei St. Louis St. Engelbert parapijos vaikai ir suaugusieji nebegali jo pamiršti jau kelinti metai, aplankydami jį bent dėkingais laiškais. O dabar tos parapijos klebonas net pasikvietė jį atšvęsti savo 25 kunigavimo sukaktį St. Engelbert parapijoje. Eugene ligoninės pacientai irgi dėkingai įvertina jojo kunigišką patarnavimą. Štai Charles V. Stanton, Roseburg, Oregon, "The News-Review" redaktorius, buvęs Sacred Heart ligoninės pacientas, taip rašo: "Ligoninėje sutikau daug įdomių žmonių. Vienas iš jų, kurį labiausiai vertinu, yra kunigas Pijus, ligoninės kapelionas. Jis yra lietuvis, atvykęs iš DP stovyklos. Niekas nepagalvoja apie jo asmeninius išgyvenimus, rūpesčius ir vargus, kai jisai atlieka savo darbą, pralinksmindamas ligonius, aptarnaudamas mirštančiuosius, mažomis dovanomis pakeldamas nuotaiką, savo rankos palytėjimu suteikdamas stiprybės. Jo religiniai įsitikinimai neapriboja jo gerumo. Jisai neišskiria jokios rasės, spalvos ar tikėjimo. Jo maloni ranka, jo užuojauta, jo šiltas draugiškumas yra visiems lygus". (Plg. The News-Review, Febr. 17, 1955).

Menininkas

Dievas apdovanojo kun. Pijų Brazauską meniniais gabumais. Jojo palinkimą grožiui ugdė tėviškė ir jos gražios apylinkės. Jo giminės — skulptorius Petras Rimša ir dailininkas Juozas Pautienius, — manau, darė jam įtakos labiau susidomėti menu. Mėgimas piešti pasireiškė pradžios mokykloje ir gimnazijoje. Išnaudoti meninį talentą, be abejo, skatino kunigų seminarijoje jojo draugas Justinas Dabrila, kuris irgi mėgo piešti. Bet gal labiausiai paskatino jį susižavėti menu kun. prof. Mykolas Ražaitis. Jis padovanojo jam liuksusinę Meno Enciklopediją ir leido naudotis jo turima keliolikos tomų meno istorija. Tuomet jam atsivėrė lig tol nematytas meno pasaulis. Menas jį viliote viliojo. Todėl, ir tapęs kunigu, šalia savo tiesioginių pareigų domėjosi menu. Ketverius metus studijavo Kauno meno mokykloje. Jisai džiaugėsi, kai vysk. A. Karosas pramatė jį pasiųsti į Prancūziją studijuoti religinio meno. Buvo paskirta ir stipendija toms studijoms, tik, deja, prasidėjęs karas sutrukdė visus planus. Būdamas Austrijoje, jisai turėjo progos susipažinti su to krašto menininkais ir pastudijuoti dar naujųjų laikų meną.

Kun. Pijus Brazauskas — menininkas reiškiasi **tapyboje.** Jo mėgiamiausios temos yra religiniais ir tautiniais motyvais. Tapyboje jisai laikosi daugiau naujojo realizmo bei simbolizmo. Iš daugelio jojo paveikslų yra paminėtini: 1) Dariaus ir Girėno tragedija. Šis paveikslas, laukiant lakūnų kūnų Kaune, buvo išstatytas Šv. Kazimiero Dr-jos knygyne. Jisai padovanojo jį Civilinės Aviacijos skyriui Kaune.—2) Vysk. Brizgio tėviškė; 3) L.T.S.R. Mokykla — Kristaus išvijimas iš mokyklos; 4) Švč. Mergelės Marijos Apreiškimas: 5 varijacijos; 5) Šv. Kazimiero kūno perkėlimas; 6) Mindaugo krikštas; 7) Motinos skundas; 8) Skausmas. Pastarieji du paveikslai, "Motinos skundas" ir "Skausmas", kaikuriems žiūrovams daro ypatingo įspūdžio. Jau minėtasis Charles V. Stanton šitaip rašo apie Brazausko tapybinį meną: "Manau, kad jis galėtų būti žymus ir turtingas žmogus. Mačiau kaikuriuos jojo aliejiniais dažais tapytus paveikslus. Nesu meno kritikas, bet manau, kad jo paveikslai būtų sensacija betkurioje meno galerijoje. Tačiau jisai niekada neišstatė jų parodoje. Jisai išdalino savo paveikslus, kurie, mano nuomone, galėtų būti pasaulinio garso. Atrodo, kad jojo gyvenimas yra pašvęstas tik "davimui". (Plg. t. p.)

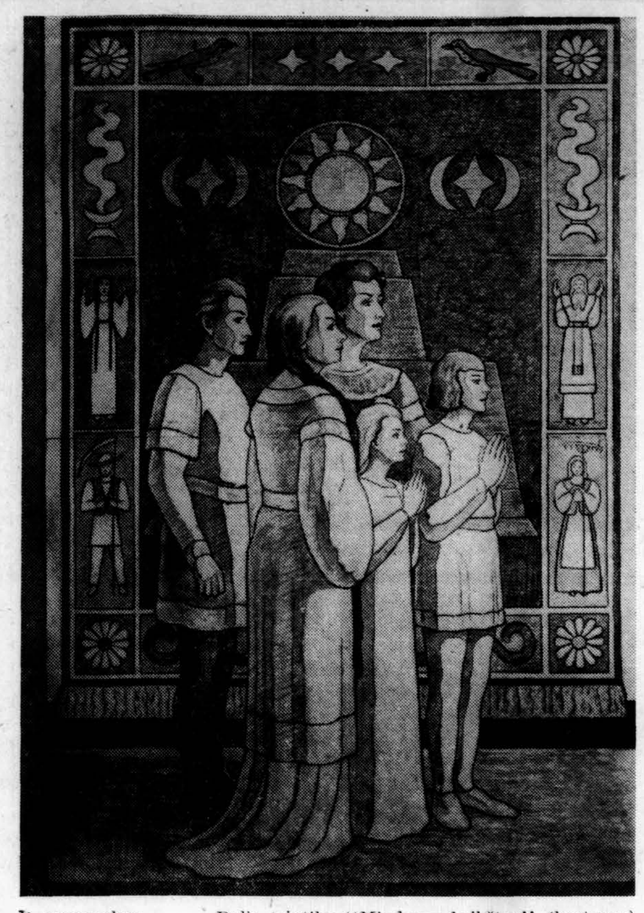

P. Brazauskas — Dalis triptiko "Mindaugo krikštas" (kartonas)

Čia tenka suminėti ir kiti Brazausko meno darbai. Jisai išdekoravo Pajevonio bažnyčią dideliais sieniniais paveikslais. Tas darbas truko dvejus metus. Išdekoravo taip pat Šakių bažnyčios presbiteriją. Dalinai dekoravo Vilkaviškio ir kitas bažnyčias. Dirbdamas su jaunimu, pats nupiešdavo scenos dekoracijas ir dažnai paruošdavo pritaikintus artistų rūbus. Jei dar suminėsime jojo darbus Pajevonio dideliuose kapuose, pravedant naujus takus ir kitus pagražinimus su nuolatine pajevoniečių vadinamo Šlikų Staselio pagalba, turėsime geroką vaizdą, kaip Pijus Brazauskas moka puikiai panaudoti meninį talentą kunigiškoje veikloje.

Nesunku įsivaizduoti, kaip kun. P. Brazauskas, eidamas didelės ligoninės kapeliono pareigas, yra apkrautas darbais. Kaip kiekvienam kunigui, dirbančiam nelietuvių tarpe, taip ir jam, be abejo, tenka dar daugiau panaudoti laiko pastoracijoje, kurio mažiau reiktų dirbant gimtąja kalba. Tačiau kun. Pijus šalia kunigiškų ir tapybinių darbų suranda šiek tiek laiko kaiką naudingo ir parašyti į laikraštį. Be to, jisai baigia paruošti Katalikų Bažnyčios meno istoriją.

Kun. Pijaus Brazausko gyvenimas buvo stebėtinai produktyvus 25 metų laikotarpyje. Tenka tik palinkėti, kad gerasis Dievas laimintų dar ilgai jojo kaip kunigo ir menininko darbus.

Žmogaus valia, tai jo laimė.
— **Schiller**

VILLA OF THE SACRED HEART
While away your leisure moments in the "Denver of the East" among majestic pines at Caldwell, N. J. One of the healthiest spots in the United States. Enjoy our religious atmosphere, spaciuos grounds, and delicious home cooked meals. Women guests accomodated at anytime thoughout the year. Weekly rates.
Phone:
SISTER MARY GRACE, O.P.
CAldwell 6-9723 or 6-4266
Caldwell New Jersey

$10,000 DIETOS FORMULĖ. — Taiso krauja bei kūną ir gaivina, KĄ VALGYTI išbandyta per daugelį metų pasaulyje žymių maisto specialistų. Tiktai $2. Nemokamai 50c Sąrašas: Jūsų geriausias maistas, spalvos, minėralai. Rašykite: **Edward F. Haman, 2147 East 48th St. South Salt Lake City, Utah, Dept. A-F.**

PROPERTY OWNERS!
PLASTERING — ARCHES — PATCHES
Satisfaction guaranteed
Free estimates
Call PRospect 6-1716
HARRY'S HOME IMPROVEMENTS

CUMBERLAND
MOTEL
Clarksville, Tenn.
New, ultra-modern court of brick construction. Tiled baths (combination tub. and shower). Delightfully furnished in a modernistic motif. Carpeted floors. Individually controlled electric heat. Air conditioned units optional. Soundproof walls. Family units (some with 3 double beds). Porches. Nicely landscaped. Restaurant across street. Parking at your door.
PHone 7394 For RESERVATIONS

TINY TOWN
MOTEL
At intersection of U. S. 41 and U. S. 79. One mile north of Guthrie, Ky. New, ultra-modern motel—situated on 4 acres of beautifully landscaped grounds. Tastefully furnished units. Full tiled baths. Double or twin beds with Beautyrest mattresses. Central hot water heat. Air conditioned. Connecting rooms for families or groups. Excellent restaurant and super service station adjacent. Parking at your door. 24 hour service.
PHone 3500 For RESERVATIONS

Florida Guide, and are recommended by Duncan Hines.
We are members of the A.A.A., Lowell's Hunt's

ST. DAVID'S PARISH
CELEBRATES ITS
GOLDEN JUBILEE
ON
SUNDAY, JUNE 26

The Jubilee Mass will be celebrated at 12 noon. His Eminence, Samuel Cardinal Stritch will preside and preach the sermon.

Sunday Evening at 5 P.M. a Jubilee Dinner will be held at the Stock Yards Inn, 41st and Halsted Streets.

All parishioners, former parishioners, and friends are cordially invited to attend the Mass and Dinner.

Reservations for the Dinner can be made by calling CAlumet 5-1780 between 10 A. M. and 12 noon before June 2..

Išėmė kaulą, išvalė ir vėl priugdė

Dr. Vernon P. Thompson, iš Los Angeles, spaudoje praneša apie savo jauną pacientę, kurios klubo kaule įsimetė vėžys. Gydytojas operacijos keliu išėmė tą kaulą, garuose užmušė vėžio ląsteles ir vėl atgal grąžino kaulą į vietą. Gydytojas nenorėjo vieton kaulo dėti metalinę ar plastinę dalį — ji gali neatlaikyti 40 ar 50 metų, žiūrint, kiek ta moteris dar gyvena. Karšti garai kaulę užmušė ir geras ląsteles, tačiau kaulas vistiek pasilieka gera atrama, per kurią galės išaugti naujos organinės kaulo dalys.

Chemikalas, nuo kurio ląstelės daugėjasi

Wisconsin universiteto mokslininkai išskyrė gryną chemikalą, pavadintą kinetinas, kuris turi labai svarbios reikšmės organizmo ląstelių augime: jis paveikia ląsteles, kad šios skyla, daugėjasi. To chemikalo molekulės susideda iš 10 atomų anglies, 9 vandenilio, 5 azoto ir vieno atomo deguonio.

Neleiskite dujoms nei galvos skaudėjimams nuo sukietėjusių vidurių gadinti jūsų sveikatą. Bandykite LEOPILLS, kurios nuostabiai padeda virškinimui, veikia švelniai, reguliuoja vidurius. **Leopills** yra seniai žinomos. Galima pirkti ar užsisakyti pas jūsų vaistininką. 100 už $1.00 arba 20 už 25 cent.

Visatos amžius

Pagal naujausius Columbia universiteto tyrimus pasaulio sutvėrimas esąs įvykęs prieš maždaug 4,800,000,000 metų. Apie tai buvo pranešta vieno Amerikos Chemikų draugijos padalinio susirinkimo metu New Yorke. Prie šių išvadų prieita ištyrus izotopinę švino sudėtį žemėje ir nukrintančių iš erdvės meteoritų.

RELIABLE AUTOMOBILE SERVICE
Pilnas automobilių taisymas: motorų pataisymai, suderinimai (tune-ups), stabdžių taisymai. Ekspertiškas užtikrintas darbas.
Telefonuokit SEeley 8-2644
853 West 18th Street

College of SAINT ELIZABETH
Founded in 1899, the college offers B.A. and B.S. degrees in liberal arts, fine arts, sciences, business administration, home economics, teacher training for elementary and secondary schools.
Conducted by Sisters of Charity
A college for resident and day students — near Morristown
CONVENT STATION, N. J.

SISTERS OF THE HOLY GHOST
invite young ladies who desire to serve God in schools, home for the aged, social work or domestic work. Write to:
MOTHER GENERAL
10102 Granger Road
Garfield Heights 5, Ohio

LOOK! HIGHER EARNINGS FOR YOU
Save Safely at the oldest savings association in the San Francisco Valley.
FUNDS TRANSFERRED FREE
ASSETS $18 MILLION EACH ACCOUNT
INSURED UP TO $10,000.00
SEND FOR FREE "MAIL KIT"
NORTH HOLLYWOOD FEDERAL
Savings and Loan Association
5226 Lankershim Blvd.
NORTH HOLLYWOOD, CAL.
CURRENT 3 1/2% ANNUAL RATE

LIETUVIŠKI REKORDAI
Naujausiai gauti okupuotos Lietuvos
po $1.50 vienas
Apie Palvą Arklį ir Kikilis, ir Mergužėlė .... Švedo choras ir duetas
Subatos Vakarėlį ir Žemaitiška Liaudies Daina ..... Švedo choras
Nudavė Dukrelę ir Šią Nedėlėlę, ir Aviža Prašė—solo..R. Marijošius
Mano Gitara—Tango ir Saulėtas Rytas—Valsas—solo .. Šabaniauskas
Ei, Dipi ir Per Atlantą .... Kazys Vasiliauskas ir Vitalas Žukauskas
Meilė Tėvynės Nemari ir Oi, Sesele, Negerai—duetai— Motekai tienė ir Kalvaitytė
Žvaigždelės ir Temsta dienelė—duetai .. Motekaitienė ir Kalvaitytė
Sutemo ir Barkarolė — duetai .. .. Motekaitienė ir Kalvaitytė
Čigonės ir Nokturnas — duetai ..... Motekaitienė ir Kalvaitytė
Po 89 centus vienas
Paskutinis Sekmadienis—Tango ir Vyrai užkim—Fokstrotas—solo Šabaniauskas
Rudens Pasaka—Slow Foxtrot ir Veltui Prašysi—Tango—solo Šabaniauskas
Nutilk, Širdie—Tango ir Kanarkų Foxtrotas—solo .... Šabaniauskas
Suktinis ir Kubilas ..... Lietuviškas orkestras
Tykiai Nemunėlis Teka ir Visur Tyla—solo ..... Babravičius
Jūra ir Karvelėli ..... Choras
Linksmybės Polka ir Elenos Polka..Lietuviškas akordeonų orkestras
Linksmi Berniukai ir Cirkus Polka ..... Orkestras
Marcinkonių Polka ir Virginija Polka ..... Orkestras
Tarpe Rūtų ir Kuomet Šoksi ..... Orkestras
Kai Aš Turėjau ir Kam Šėri?—duetai ..... Vanagaitis ir Olšauskas
Tėvuko Polka ir Kūmos Polka — solo ..... Saukevičius
Našlaitės Kapas ir Griovėsių Gėlelė ..... Pupų Dėdė ir Dėdienė
Tu, Lietuva ir Dru-Lia ..... Pupų Dėdė ir Dėdienė
Dzūkų Dzyvai ir Zanavykų Prašmatnybės—polkos ..... Orkestras
Jonelio Polka ir Dariau lyseles—solo ..... Saukevičius
Dzinguliukai ir Gyvvenk, Juokis, Mylėk ..... Duetas su orkestru
Geismai ir Svajonės ir Oželis ..... Kvartetas su orkestru
Vainikas I ir II dalis. Lietuviškų dainų rinkinys ..... Orkestras
Rekordus siunčiame ir paštu. Už supakavimą ir pašto išlaidas Amerikoje reikia primokėti ekstra $1.00. Kanadon — $2.00. Pinigus prašome siųsti iš anksto. COD nesiunčiame.
Krautuvė gerų rakandų, televizijų, šaldytuvų, deimantų, laikrodėlių.
JOS. F. BUDRIK, INC.
3241 So. Halsted Street Chicago, Illinois
Krautuvė atidaryta ir nedėliomis 10-5 val. pirm. ir ketv. iki 9:30

FREE! WITH THIS COUPON — This Friday, Saturday and Sunday. Get these Premiums:
Your Sunday Tribune (Sat. Nite Offer)
OR 4 11 oz. Size GLASSES & PITCHER
(FREE This Friday, Saturday, or Sunday
With Every 8 Gallons of Gas — Reg. or Ethyl
GREASE JOB SPECIAL With Your Oil Change 75c
Buy Your Ice From Our Vending Machine. — 24 Hour Service.
PETE'S SERVICE STATION
1201 E. 79th St. Open 7 a.m-11 p.m. RE. 4-9060

Nado Rastenio Trys Rožės

DR. JONAS BALYS, Washington, D. C.

Sueiliuoti pasakas, liaudiškas ir savo prasimanytas, daug kas yra bandęs, pradedant Kraševskiu 1830 m. ir baigiant štai dabar baltimoriečiu poezijos mėgėju, mūsų klasikų, Donelaičio ir Baranausko, vertėju į anglų kalbą.

Apie 1925 m. Vilniuje kun. J. Skruodys išleido stambią knygą **Auštras.** Tai plataus masto lietuviško epo bandymas, gana sudėtingo turinio ir intriguojantis, apsakąs legendarinio arba pramanyto lietuviško herojaus Auštro gyvenimą ir darbus. Eilėvimas sklandus, tačiau būdamas perdaug jau ryškus suomių tautinio epo "Kalevalos" sekimas, nebuvo originalus ir mūsų literatūroje nepaliko pėdsako.

Rastenio pasaka labai paprasta. Trys jaunos mergaitės, Augė, Naumė ir Skardė, gimusios A. D. 1035 Žvyrynėje prie Bajorų, nuėjo vieną vakarą pasimaudyti Baltijos jūroje. Senas jūros dievas Bangpūtys susižavėjo jų grožiu, paliepė savo tarnams pagrobti merginas ir nunešti į jo pilį jūros dugne. Gašlus senis padarė klaidą, vienu kartu pasipiršdamas visoms trims gražuolėms ir merginos griežtai pasipriešino daugpatystei. Išlaikytos tris dienas nelaisvėje, merginos ėmė melsti Akapirmą ir Perkūną pagalbos, buvo išklausytos, Perkūno žaibai sudaužė Bangpūčio pilį, jos išsivadavo ir išplaukė į krantą toli nuo savo namų prie Šventosios. Senukų pora jas priglaudė, pavalgydino, aprengė ir apdovanojo. Išsiskubino namo prie savųjų, dėja, grįžusios rado viską kitaip. Pasirodo, kad jos išbuvo jūros dugne ne tris dienas, bet tris šimtus metų.

Jų atminimui žvyryniečiai kas met švęsdavo trijų rožių šventę, kuriojo dabar ir joms pačioms teko dalyvauti. Suprato mergelės, kad jos jau turi po 320 metų, nors dar ir jaunos atrodė. Apsigalvojusios, kad "trijų šimtų metų mergą kas tau ves", jos be didelio džiaugsmo pasuko į šventą ąžuolyną ir tapo vaidilutėmis.

Tad pasakos turinys gana paprastas ir lyriškas. Autorius stipresnis yra lyriškose giesmėse į dievus (pvz., p. 118-24), negu epiškame pasakojime, kuris yra perkrautas smulkmenomis apie kasdienius dalykus, kaip gašlumas, alkis, parėdai, miegas ir kelionė, bet trūksta veiksmo įtampos arba dramatizmo, sukaupto mažame žodžių skaičiuje arba poetinėse formulose, o tatai ir sudaro epinio kūrinio esmę. Labai pavykusia tenka laikyti merginų dainą (p. 88 — 89). Jei visa knyga būtų taip sklandžiai parašyta, tai turėtume tikrai gražų kūrinėlį-baladę. Kągi, tie lietuviai yra "užkeikti lyrikai", anot B. Sruogos, tad epinis stilius jiems sunku apvaldyti.

Motyvas, kad kitame pasaulyje laikas labai greitai bėga ir šimtmečiai atrodo, kaip dienos, kad ten žmonės nesensta, nejaučia alkio ir t.t., yra žinomas ne tik lietuvių tautosakoje, bet ir daugelyje kitų tautų. Tačiau sugrįžęs į šį pasaulį ir pamatęs, kaip ilgai jis ten išbuvo ir koks dabar yra senas, žmogus tuojau miršta, subyra į dulkes ir pan.. Su "trimis rožėmis" taip neatsitiko, nors tatai būtų buvusi graži ir dramatiška užbaiga, išvaduojanti autorių nuo galvosūkio, ką dabar daryti su tomis šimtametėmis gražuolėmis.

Visa knyga yra giesmė trims gražioms ir doroms mergaitėms -rožėms (duoti net jų spalvoti atvaizdai), tai kelionė į tolimą praeitį, kai ir tokių drovių mergaičių, ir visokių dievų dievužėlių buvę gausu prie Baltijos krantų. Autoriaus užsimojimas pasinerti į tolimą mūsų senovę ir mitų pasaulį yra patrauklus ir šiais moderniais laikais. Kadangi tai nėra pirmas ir, reikia manyti, nebus paskutinis bandymas lietuviškos epikos srityje, tad ta proga norėtųsi pareikšti kai kurie samprotavimai.

Lietuviškos epikos paslaptis

Jeigu aš būčiau rašęs panašų dalyką, tai pirmiausia būčiau kalbėjęs ne apie tris rožes, bet apie tris l e l i j a s. Mūsų dainų nuolatinis epitetas "mergelė, balta lelijėlė" rodo, kad seniausias mergystės simbolis mūsuose buvo ne rožė ar rūta, bet lelija arba tulpė. Kitas ir svarbesnis dalykas. Tautosakininkai žino, kad epinė poezija paprastai neturi aiškių posmų, kurie reikalingi lyrinei poezijai arba tokiai, kuri dainuojama. Suomių runos ir rusų bylinos taisyklingų posmų neturi, jie ir nereikalingi, nes šie kūriniai perduodami pasakojimo būdu. Jei ir yra šiokia tokia melodija, tai ji labai neryški, greičiau deklamavimas arba rečitatyvas, bet ne dainavimas. Mūsų autorius vartoja dvejopą eilėdarą: pasakojimas eina ketureiliais posmais, o gausios maldos į dievus jau tokių ryškių posmų neturi. Pvz., pasakojimui vartojama tokia forma (pora gerai sukirptų posmų iš 13 p.):

"Kasgi verps baltutį liną?
Kas aus ploną drobę?
Kamgi bangos iš smėlyno
Mūs dukras pagrobė?

"Kas paguos motušę seną?
Kasgi kas rytelį
Uždainuos linksmutę dainą
Žolynų daržely?

P. Brazauskas — Pasveikinimas

O malda į dievus šitaip skamba (p. 55):

"Akapirme, dievulėli,
Akapirme visagali!
Laimink gerąjį Perkūną,
Kuris mūsų šalį gina.
Jis mus jaunas išliuosavo
Iš nagų bangų valdovo.
Iš geros Perkūno valios,
Mūsų rūtos vis dar žalios!

Būtų buvę daug geriau daryti atvirkščiai: pasakojimo nevaržyti griežtai sukirptais posmais ir rimais, o himnus į dievus, kurie paprastai esti giedami, duoti suposmuotus kad ir tais pačiais ketureiliais.

Reikia pastebėti, kad ketureilis posmas su abab rimais iš viso yra svetimas mūsų kalbos dvasiai. Tiesa, juos mėgo maironinės gadynės poetai, juos žino ir naujoviškos liaudies dainos, atsiradusios lenkiško ir vokiško skiemeninio eiliavimo įtakoje, kuris pasiekė mūsų žmones per kantičkines giesmes. Tuo tarpu senosios mūsų dainos tokio ketureilio nežino, be to, visiškai nepaiso rimų: jei jis pripuolamai pasitaiko — gali būti, jei ne — gerai ir be jo. Dainų tyrinėjimai ir nujautimas sako, kad seniausia mūsų ir latvių dainų forma buvo dvieiliai posmai, kaip šie:

Žalią rūtelę iš šaknų rovė,
Bėriems žirgeliams po kojų klo-
/jo. (2)

Bėriems žirgeliams po kojų klo-
/jo,
Ir mūs' seselę jau paviliojo. (2)

Matome, kad ir dvieilių posmų užtenka pasakojimui perteikti. Daugiau išsivysčiusi, bet irgi labai sena ir graži mūsų dainų forma yra trijų eilučių posmai, kaip šioje dainoje iš Mž. Lietuvos pasienio:

Jokim, brolužiai,
Vienu kelužiu,
Nepalikim jauniausio.
O kai paliksim
Jauną brolužį,
Netropysim kelužį.

O kai prijosim
Žalią giružę,
Laušim beržo rykštužę.

Kai pasilaušim
Beržo rykštužę,
Pamudrysim žirgužį.
Ir t.t.

Kas suvoks poetinės metrikos pradus, kurie slypi tuose klasiškuose mūsų dainų pavyzdžiuose, tas suras "paparčio žiedą" ir pateks į mūsų literatūros istoriją, kaip lietuviškasis Loennrotas. Tokio iki šiol dar neatsirado.

Mitologinės ekskursijos

Joks epinis kūrinis negali apsieti be mitologijos: nėra mitologijos, nebus ir epo. Ir Rastenio pasaka mini visą eilę senų dievų. Beje, Kęstučio laikais Baltijos pajūry jau rungtyniavusios tarpusavy dvi srovės: kryžeiviškas tikėjimas su senu lietuviškuoju. Užtat geras žmogelis, sumaišytas prieštaraujančių senų ir naujų vaidilų, atėjus šventės rytui drožia sau rinkti grybų ar žuvauti, nenorėdamas klausytis ginčų ir dalyvauti "dievų varžybose". Rastenio knygoje viskas tvarkoj su Perkūnu, Laime, Bangpūčiu, laumėmis ir kaukais. Vyriausias dievas Akapirmas, žinoma, yra padarytas iš kažkokio neaiškios kilmės, mislingo ir visaip rašomo dievo vardo (Ockopirnus ir t.t.), atsiradusio Maletiaus sudavų knygelėje (apie 1547 m.). Nieko daugiau apie jį nežinome. Patrimpas ir Pergrubė irgi tik vėlyvuose rašytiniuose šaltiniuose teminimi. Patrimpas laikomas upių ir šaltinių dievu (Lukas Davidas), pirmiausia Simono Grunau paminėtas (1521 m.). Dar vienas 1418 m. šaltinis mini Natrimpe. Pagal Rastenį, Patrimpas yra "mantos ir gyvulių dievaitis". Geriau čia būtų tikę Žemyna, Žemepatis ar Dimstipatis (ž. Liet. Encikl. V, 45). Šaltiniai mini lauko darbų dievus Pergubrius ar Pergrubrius (Pergubė?). Rasteniui Pergrubė yra gėlių dievaitė. Vietoj Lasickio Lazdonės medžių ir miškų dievaitės, kaip atrodo, gryno nesusipratimo, reikėjo įdėti Medeinę, kelių rimtų šaltinių patvirtintą miško deivę. Dėl "pykuolių" tešneka Pr. Skardžius.

Bangpūtys, kaip audringos jūros dievas, minimas žodynuose ir dainose. Tik kam reikėjo jo tarnams duoti nelietuvišką vardą "undiniai"? Geriau būtų buvę juos pavadinti "vandeniais" ar "jūriniais", nors tokių jokie šaltiniai nežino (minimas tik Upinis, Ežerinis), tačiau bent lietuviškiau skambėtų. Kiek Bangpūtys žmonų turėjo ir ar jis taip jau labai mėgo merginėti, mūsų mitologijos šaltiniai nieko nesako. Šiuo ir panašiais atvejais literatūros veikaluose, aišku, autoriai turi visišką laisvę fantazuoti, kaip jiems patinka. Visdėlto, būtų pageidautina, kad jie prisilaikytų tos terminijos, kuri jau yra išsijota šią sritį betyrinėjant ir rasta daugiau mažiau autentiška. Šalia "alko" šventam ąžuolynui pavadinti, visiškai be reikalo dar išgalvotas "čigoniškai" skambąs Aza. Anapilis, aišku, padarytas iš Kraševskio Anafieldo. Lietuviai žino "dausas", į kurias skrenda mirusių vėlės. Nereikalingas yra naujas terminas "saka": rytiečiai lietuviai turi tam reikalui labai gerą pavadinimą "sakmė".

Nenorėdamas kalbininkams užbėgti už akių, visdėlto pastebėsiu, kad daugelio žodžių Rastenio knygoje skaitytojai, ypač jaunimas, nesupras: jie yra arba reti ir tarmiški, arba dirbtiniai, bet nepaaiškinti. Pavyzdžiui: prispira, šventeiga (procesija), maldinė, banguotė, tapyla (tapytojas), tamsiabizės (juodakasės), nuogarietės (plikos), pečieroje (židinyje), snudžios, atsčiai, pagildė, atminčiavo, lūksnoju, dievausit, neselėtų (?) ir kt. Yra ir aiškių rašybos klaidų, pvz. turi būti rašoma: vaidilutės (ne vaidylytės), žvyrynietės (ne žvyrynėtės), sukrypę (ne sukrupę), dirgsniai (ne dirksnės), keletu atvejų ne vietoje ilga "ū" ir kt.

Nadas Rastenis. **Trijų Rožių Šventė.** Saka apie nuotykius trijų išvietintų lietuvaičių senovės laikais. Baltimore, autoriaus leidinys, 1955. 148 psl., ilius. $5.00.

Pradėkit Taupyti Šiandien, Turėsit Rytoj!

Taigi, dabar pradėkite taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje BRIGHTON SAVINGS and LOAN!

Kiekvieno taupytojo indėliai apdrausti iki $10,000.00

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N

4071 Archer Ave., į vakarus nuo California Ave.

CHARLES ZEKAS, Sec's

OFISO VALANDOS:

Pirmad., antrad., penktad. ir šešt. 9 v. ryto iki 4:30 p. p. — Trečiad. 9 ryto iki 12 v., o Ketvirtad. 9 val. iki 8 vak.

MES PERKRAUSTOME JŪSŲ baldus saugiai keletą blokų arba kelias dešimt mylių

Vieno kambario baldus arba viso namo. Kreipkitės pas mus. Turįs daug metų patyrimo perkraustymo darbe.

Pristatome anglis ir pečiams aliejų — dideliais ir mažais kiekiais.

STASYS FABIJONAS

2146 So. Hoyne Avenue — **Tel. VIrginia 7-7097**

Mes mokame **3½%**

MIDLAND Savings and Loan Association

INSURED

PER 40 METŲ VISŲ LIETUVIŠKŲ KOLONIJŲ SAUGIAUSIA IR PELNINGIAUSIA TAUPYMO BENDROVĖ

4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719

AUGUST SALDUKAS Prezidentas

SPECIALUS NUPIGINIMAS !

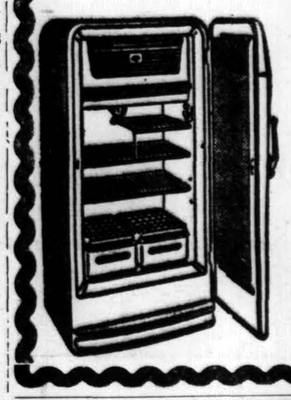

ROOSEVELT FURNITURE COMPANY, INC.

2310 West Roosevelt Road

Telef. SEeley 3-4711

Hide away Bed — Sofa-lova $109.00

SOFA-LOVA ir krėslas .. $169.00

Nauji 1955 modelio Frigidaire šaldytuvai, specialiai nupiginti tik $149.00

Pasinaudokite šiais nupiginimais ir aplankykite LIETUVIŲ KRAUTUVĘ. Atdara ir sekmadieniais nuo 11 val. dieną iki 5 val. vakaro.

TAUPYKITE

Chicagos Stipriausioj Taupymo Įstaigoj

TURTAS $53,000,000

ATSARGOS FONDAS $4,000,000

JUSTIN MACKIEWICH, President and Manager

ĮSTAIGOS VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad., nuo 9 v. ryto iki 4 p. p. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais visai neatidaroma.

CHARTERED AND SUPERVIZED BY THE UNITED STATES GOVERNMENT

STANDARD FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32

PHONE: VIrginia 7-1141

Skaitykite ir platinkite dienraštį "Draugą".

V. DUKŠTAS BAKERY — URBELIO — LA 3-1510

Reikalaukite visose maisto krautuvėse šios skaniausios duonos.

Jeigu negausite, kreipkitės į kepyklą

V. DUKSTAS,
1800 W. 46th St.
Telef. LA 3-1510

LIETUVIŠKA ĮSTAIGA

SAFETY OF YOUR SAVINGS — **CRANE Savings & LOAN ASS'N** — INSURED UP TO $10,000

2555 West 47th Str. CHICAGO 32, ILL. — LAF. 5-1083

B.R. PIETKIEWICZ PRES.

IN THE BEAUTIFUL WISCONSIN NORTHWOODS

Camp Saint Francis

FOR BOYS 8-14

PELICAN LAKE, WISCONSIN

(Direct route from Chicago via Northwestern Trains)

● Daily Mass ● Swimming ● Boating ● Archery ● Handicraft ● New Camp Buildings ● Canoe Trips ● Riflery

Six-week season, July-August

Rates: $30.00 per week which include accident insurance and free Canteen.

Supervised by the Salvation Fathers — Red Cross Instructors

For information and reservations, write to:

Camps St. Francis, Jordan Seminary, Menominee, Michigan

A & C IGNITION

PJŪKLAI PAAŠTRINAMI

Rankiniai ir motoriniai žolės pjautuvai pagalandami. Paimame ir pristatome

5728 West 82nd Place, Oaklawn, Ill.

Tel. GArden 2-1804

Atdara nuo 9 v. r. iki 7 v. v., sekmad. nuo 9 v. r. iki 4 popiet.

P. SHTUKAS, Service manager

SAUGUS BALDŲ PERKRAUSTYMAS

IŠ ARTI IR TOLI

Naujas 1955 specialus didelis sunkvežimis su pilna apdrauda. Pigus ir sąžiningas patarnavimas.

Šaukite:

R. ŠERĖNAS

4546 S. Wood St., Chicago 9, Ill. Tel. VI. 7-2972

BUICK'AS

LIETUVIŠKAS

AUTOMOBILIS

1% BONAS EXTRA UŽ SANTAUPAS

Pradedant naujus 1955-tus metus, CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION įsteigia NAUJĄ BONŲ SKYRIŲ. Šiame skyriuje, be mūsų nuolatinio augšto dividendo, taupytojas dar gaus iki 1% extra bonusą. Ypatingai šis skyrius taikomas ir skiriamas vaikams bei jaunuoliams. Bet suaugusieji taip pat yra kviečiami juo pasinaudoti.

Kviečiame tėvus atidaryti bonų sąskaitą savo vaikams pačioje jų jaunystėje. Paaugusius atsiveskite į mūsų raštinę. Supažindinkite juos su taupymo svarba. Tegu jie patys, Jūsų priežiūroje, tvarko savo taupymo reikalus. Tai bus geriausia ateities dovana, kokią galite duoti savo vaikui. Jei norite platesnių informacijų, tai pašaukite arba patys atsilankykite į mūsų raštinę. CHICAGO SAVINGS yra pirmoji taupymo bendrovė visoje pietinėje miesto dalyje, kuri yra atidariusi tokį svarbų taupymo skyrių.

Padėkite taupomus pinigus į šią progresyvę, tvirtą — su viršum 14½ milijonų dolerių — taupymo bendrovę, kurioje visi indėliai yra apdrausti iki $10,000.00... Kur norimi pinigai taupytojams yra išmokami pagal pareikalavimą ir kur be pertraukos duodamas augštas dividendas.

Indėliai padėti iki 15-tos šio mėnesio dienos gaus dividendą už pilną mėnesį.

VALANDOS: Pirmadieniais nuo 12 iki 8 val. vakaro. Antradieniais ir Penktadieniais nuo 9 iki 4 valandos po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta visą dieną. Šeštadieniais nuo 9 ryto iki 2 val. po pietų.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6234 So. Western Avenue — JOHN PAKEL, Prezidentas — Tel.: GRovehill 6-7575

Iš dail. Šlapelio autobiografijos

Jo pasipasakojimas apie savo gyvenimą ir kūrybą

VYTAUTAS A. BRAZIULIS, Cleveland, Ohio

Tik vienerių metų laike netekome net keturių įžymių mūsų kultūrininkų. Praėjusių metų pavasarį po žydriuoju Helverijos dangum, mirė dail. Jonas Mackevičius, o tų pačių metų vasarą, už Geležinės Uždangos, pavergtosios Latvijos Liepojuje, nežinomose aplinkybėse mirė prel. Kazimieras Jasėnas, įžymus kultūrininkas bei meno istorikas. Šių metų pradžioje Lietuvoje mirė dail. Zigmas Petravičius, o birželio 3 d. juoda nekviestoji viešnia netikėtai aplankė dailininką Igną Šlapelį...

Autobiografinis rašinys radiofonui

Velionis prieš antrąją sovietų okupaciją mano prašomas Kauno radiofonui paruošė ir savo gyvenimo bei kūrybinių darbų apybraižą. Tą apibraižą, Igno Šlapelio "išpažintį", pertiekiu ištisai. Jis tada rašė:

— Mano gyvenimas susiklostė daugeliu vingių, tad gausus yra kontrastingais įvykiais ir vidiniais perversmais. Nors iš pat mažens jaučiau patraukimą menui, bet vien tik jam atsidėti maža tebuvo laiko.

Liepojos gimnaziją lankant, piešimas buvo mėgiamiausias dalykas. Paskui penkeri metai su puse, praleisti Kauno Kunigų seminarijoje, buvo beveik visai atitraukę nuo meno. Baigus seminariją, 1904 m., ir gyvenant šešerius metus užsieniuose — Krokuvoj, Paryžiuj, Romoj ir Florencijoje, — daugiausia buvo menas studijuojamas, bet ir tada proto smalsumas trugdė pasitenkinti vien meno studijomis. Visada labai viliojo įvairūs mokslai, tad lankiau universitetus ir studijavau, ypač meno istoriją ir filosofiją.

Kryme ir Sibire

Sugrįžus Lietuvon 1910 m., vėl atsirado kliūčių skirti visą laiką menui: reikėjo tuoj atlikti vienerių metų karo prievolę, Krymo Sevastopolio mieste. Iš ten sugrįžęs buvau bepradedąs ramų gyvenimą: ėmiau parodose dalyvauti ir spaudoje rodytis su straipsneliais meno klausimais, bet neilgai teteko ramiai pagyventi. Kilus karui 1914 m. tuoj buvau mobilizuotas, kaip atsargos karininkas ir išvykau į frontą. Tenai per ketverius metus dažnas susitikimas su mirtimi, sužeidimai, kontūzijos ir kitos frontinio gyvenimo aplinkybės, žinoma, atitraukė nuo meno. Karui pasibaigus, revoliucijai prasidėjus, dar teko dvejus metus bastytis po Sibirą, kol vėl pavyko sugrįžti 1921 m. į Lietuvą.

Laisvoje Lietuvoje

Čia jau rodos, buvo atsiradę sąlygos žmogiškam gyvenimui ir darbui meno srity. Bet ir čia tiek atsirado darbo besikuriančioj Meno mokykloje, Meno Kūrėjų draugijoje, kad meno kūrybai vėl nedaug laiko telikdavo. Vis tik galima buvo ir dailės parodose dalyvauti ir spaudoje žodį tartį meno reikalais.

Kai 1929 metais buvo užkrautos Meno Mokyklos direktoriaus pareigos ir vienuolika metų teko administracinį darbą dirbti su daugybe rūpesčių, menui beliko tik atostogos. Nuo tos našto buvau atleistas bolševikams užėmus Lietuvą. Tai mane įgalino imtis savo mėgiamų darbų: tapybos ir gvildenimo estetikos bei menotyros problemų, kurios aktualios yra ypač dabar, kai Europos kultūra pergyvena aštrią ir skaudžią krizę, o ryšium su ta krize vaizdinio meno srovės, net ir moderniškiausios, sergą kūrybos išsisėmimu ir epigoniškumu. Tai matyti iš to, kad ir moderniosios srovės, besistengdamos atsipalaiduoti nuo senų tradicijų, kad geriau galėtų reikšti šių laikų gyvenimą, pasiekia visai priešingų rezultatų: paskęsta primityvizme ir visai nutolsta nuo dabartinio gyvenimo.

Ši naujųjų laikų meno tragedija stato daug klaustukų, reikalaujančių atsakymo, jei kas nori susivokti meno dalykuose. Tad šiems dalykams ir tenka skirti daug laiko bei triuso.

Teptuku ir plunksna

Taip pat, iš mano gyvenimo šešiasdešimt dviejų metų meno kūrybai nedaug teteko. Tačiau per tą laiką, be poros šimtų paveikslų, kurių dauguma žmonėse, buvo atspausdinta daug straipsnių įvairiuose žurnaluose, ir išleista trejetas knygučių: Montessori "Vaikų namai" (iš italų kalbos versta), "Meno istorijos metmenys" ir "Rymo katalikų Bažnyčios meno istorija". Be to, turiu rankraščiuose verstinių ir originalių rašinių: "Kas yra menas", V. Volkenšteino "Šiolaikinė estetikos patirtis"; originalių: "M. K. Čiurlionis ir jo laikas", t. y. plati monografija su daug jo laiškų ir ištraukų iš jo žuvusių raštų. Taip pat turiu parašęs meno klausimais dialogu ir laiškų tolimiesiems. Kas iš tų rašinių pasirodys verta išvysti šviesą ir kas neverta, tai, manau, teisingai išspręs laikas...

Tuos "išpažinties" žodžius Ig. Šlapelis parašė 1943 m., niūriais ir sunkiais vokiečių okupacijos laikais. Tada toji "išpažintis dar nebuvo pilna.

Tremtyje

Raudonojo maro vejamas Ig. Šlapelis su savo šeima 1944 m. vasarą patraukė į Vakarų Vokietiją. Atsirado Ravensburge, prie žydriojo Bodeno ežero, iš čia keliavo kur tai į Bavarijos kalnus.

Jeigu neklystu, 1946 m. pavasarį ties mano buto langais sustojo nedengtas sunkvežimis, kuriame, tarpe daiktų kupstų, kiurksojo keli žmonės, skaromis, brezentais ir kitokiais dangalais apsidengę. Lijo šaltas švarbus lietus. Tai buvo Ig. Šlapelio šeima, užsukusi pasiimti šmuiko, kurį pas mane buvo palikusi.

— Keliaujam į Stuttgartą, amerikiečių zonon, o iš ten galbūt pakliūsime į JAV. Mano žmona ten gimusi, per ją gal susidarys galimybė ir mums ten pakliūti. Sudie, kažin ar bepasimatysime? — atsisveikindamas ramiai pasakė Ign. Šlapelis. Tikrai, neužilgo jam pavyko pastoviai įsikurti Chicagoje.

Paskutinį kartą su velioniu susitikome 1952 m. gale Clevelande, Lietuvių Dailės parodos metu. Ig. Šlapelis dalyvavo su keliais savo darbais, be to skaitė įdomią paskaitą apie dailės istorinę raidą. Velionies dailės darbai iš kitų tarpo išsiskyrė savitu auksiniu koloritu, kiek primenančiu saulėleidžio spalvas. Kas žino, gal tai buvo dailininko pasąmonėje pajausto ar tėjančio gyvenimo saulėleidžio giesmės išsakymas?

Po parodos atidarymo buvo suruoštos kuklios, bet nuoširdžios vaišės, kuriose teko plačiau išsikalbėti su Ig Šlapeliu apie jo gyvenimo bei darbo sąlygas. Dailininkas nesiskundė, tik apgailestavo, kad turįs per mažai laiko sumanymams įvykdyti. Tada jis kalbėjo apie savo ruošiamąją knygą apie Leonardą da Vinci, minėjo kelius sumanytus didesnius dailės darbus. Kiek žinoma, visą laiką kūrė ir dirbo iki paskutinės gyvenimo dienos, tarsi skubėdamas išsakyti visą savąjį minčių bei idėjų pasaulį...

Prof. Igno Šlapelio portretas, kurį prieš pusmetį nutapė dail. J... Pautienius.

Igno Šlapelio portretus yra piešę keli mūsų dailininkai, jų tarpe K. Šimonis, P. Kalpokas, K. Žoromskis ir kt.

Petro Kalpoko tapytas portretas vaizduoja I. Šlapelį prieš 25—30 metų. Minėtas portretas, kaip puikus meno kūrinys, buvo nupirktas M. K. Čiurlionio Meno galėrijos ir iki bolševikų okupacijos puošė V. D. Kultūros muzėjų.

GERIAUSIOS

rašomos mašinėlės pasauly yra ROYAL. Tai didžiausia pasauly r. m. firma su visada naujausiais patobulinimais.

Maža mašinėle su 88 ženklais/ rašysite visą gyvenimą visomis kalbomis su Jūsų pasirinktu raidžių dydžiu bei stiliumi.

Prieš pirkdami kitur įsitikinkite ar perkate gerą ar geriausią prekę.

Pranešę savo adresą dykai gausite smulkiausias informacijas su daugybe paveikslų per:

J. L. GIEDRAITIS

1632 Broad St., Harford 6, Conn., kuris "Draugui" žinomas, kaip sąžiningas asmuo.

GIVE YOUR BOY THE SUMMER OF HIS LIFE!

Camp St. Michael

HANCOCK, WISCONSIN

For Boys, 8-14

Located on beautiful Fish Lake, Camp St. Michael offers your boy a complete program of land and water sports. Daily Mass — Crafts — Indian Lore, — Archery under supervision of Salvation Fathers and seminarians — qualified Red Cross Instructors.

Send for the Camper's Handbook and reservations to:

Camp St. Michael

SALVATION SEMINARY

St. Nazianz, Wisc.

SEASON July-August

RATES $30.00 per week

Includes accident insurance and free canteen.

Visi Pittsburgho lietuviai

KLAUSO IR REMIA

Pittsburgh'o Lietuvių Katalikų Radijo Programą

— vadovaujama —

Lietuvos Vyčių Pittsburghe

JI TRANSLIUOJAMA

Kiekvieną sekmadien' nuo 1:30 iki 2:00 val. p. p.

IŠ STIPRIOS IR GALINGOS

WLOA

RADIJO STOTIES BRADDOCKE

Visais reikalais kreipkitės šiuo adresu: LITHUANIAN CATHOLIC HOUR Radio Station WLOA, Braddock, Pa.

Lietuvių Prekybos Namai

Atidaryta sekmadieniais nuo 10 val. ryto iki 5 val. vak.

PREKĖS BE JOKIŲ BROKŲ IR SUGADINIMŲ; KAINOS BE UŽPRAŠYMO.

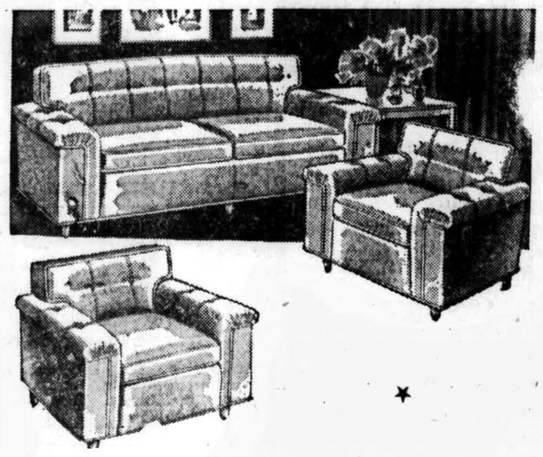

Puikiausi 3 dalių svečių kambario baldai, vilnos, Nylon, sofa ir du foteliai $199.00

Trijų dalių sofa, kėdė otomanas, nakčiai padaroma dvi puikios lovos $99.00

Trijų dalių miegamieji, riešuto ar šviesios spalvos, pas mus tiktai $109.00

Trijų dalių ažuolo miegamieji, riešuto viršus $169.00

Air conditioning ¾ ton dviem kambariam $249.00

7 cub. šaldytuvai parcelano vidus $169.00

Parcelano virimui krosnys 36 inch $89.00

9x12 linoleum visų spalvų $5.50

Vasarinės kedės, ažuolo rėmais $3.85

Vasarinės kėdės, be atramų $1.00

5 dalių chromo setai, Formica viršus $39.00

Rašomieji stalai, Oak ar Mahogany $29.00

Knygom spintos stiklo durimis $29.00

Šimtai kitų prekių, didžiausiam pasirinkimui!

FURNITURE CENTER, INC.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Įmonės Vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3222-24-26 South Halsted Street

TEL. — VICTORY 2-4226

ĮMONĖ ATIDARYTA:

Pirm., Ketvirtad. ..... 9—9:30

Kitom Dienom: ..... 9—6.00

Sekmadieniais: ..... 10—5 valandos

Telef. REpublic 7-5803

ADOMAS VAITKEVIČIUS

ANGLIŲ IR ALYVOS PARDAVIMAS

Visų rūšių namų apšildymo sistemos įvedimas, perdirbimas ir pataisymas

Greitas, sąžiningas ir pigus patarnavimas

ATLAS FUEL CO.

Atstovas

4919 So. Paulina St.

PRospect 6-7960

VASARVIETĖ "NIDA"

Sav. Pr. Kalvaitis

BEVERLY SHORES, IND.

Tel. Michigan City 2-2711

Lietuviškas maistas, alus ir vynas. Gera maudymuisi vieta.

CONRAD'AS FOTOGRAFAS

(LIETUVIS)

Moderniškai įrengta vieta įvairioms nuotraukoms. Specialybė — vestuvės. Jaunavedžiams duodama puiki ir brangi dovana. Sąžiningai ir gražiai atliekamas darbas

414 West 63rd Street

Tel. ENg. 4-5883 arba ENg. 4-5840.

SOPHIE BARGUS

RADIO PROGRAMA

Iš WGES stoties — Banga 1390

NUO PIRMAD. IKI PENKTAD.

8:45 iki 9:30 val. ryte

ŠEŠTAD. 8:30 iki 9:30 ryte

PIRMADIENIO vak. nuo 7—8 v.

SEKMAD. 8:30—9:30 v. r. iš stoties WOPA — 1490 kil.

Chicago 29, Ill. HEmlock 4-2413

7121 SO. ROCKWELL ST.

Rūpestingai ir pigiai taisau

TELEVIZIJOS APARATUS

Garantuoja darbą ir dalis.

J. MIGLINAS

Telef. — HUmbold 6-1038

NUO UŽSISENĖJUSIŲ SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ IR ATVIRŲ ODOS LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENŲ, ATVIRŲ ir SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ, jie negali ramiai sėdėti ir naktimis miegoti, nes jų užsisenėjusios žaizdos niežti ir skauda. Kad pašalinti tą niežėjimą ir skaudėjimą senų atvirų ir skaudžių žaizdų, uždėkite LEGULO Ointment. Jų gydomos ypatybės palengvins jūsų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti naktį. Vartokite jas taipgi nuo skaudžių nudegimų. Jos taipgi pašalina niežėjimą ligos vadinamos PSORIASIS. Taipgi pašalina peršėjimą ligos vadinamos ATHLETE'S FOOT, sustabdo džiovinimą odos ir perplyšimą tarpirščių. Yra tinkamas vartoti nuo džiūstančios, suskilusios odos dedirvinių, odos išbėrimų ir t. t., taipgi tinkamas vartoti vaikučiams kada pasirodo skaudus išbėrimas nuo vystyklų. Jis yra gera gyduolė nuo išviršinių odos ligų. Legulo Ointment yra parduodamas po 75 ct., $1.25, ir $3.50. Pirkite vaistinėse Chicagoj ir apylinkėse—Milwaukee, Wisc. Gary, Ind. ir Detroit, Michigan arba rašykite ir atsiųskite Money order į:

LEGULO, Department D.

5618 W. Eddy St. Chicago 34, Ill.

JONAS GRADINSKAS

TELEVIZIJOS, RADIO, PATEFONŲ TAISYMAS

"PASKAMBINKIT PRIEŠPIET — ATVAŽIUOSIM POPIET"

J. G. Television, 944 W. 35th Pl.

Telefonas FRontier 6-1998

Pas lietuvį — ir geriau ir pigiau!

MOVING

A. BENIULIS atlieka įvairius perkraustymus ir pervežimus iš tolimų ir artimų atstumų.

Telef. SE. 3-2146

arba BI. 7-7075

1885 CANALPORT

Vestuvių nuotraukos

Augštos rūšies fotografijos

Mūsų specialybė

Precin Photo Studio

INC.

EDVARDAS ULIS, sav.

4068 Archer Avenue

Telefonas VIrginia 7-2481

STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMAMS PRISTATOME VISOKIŲ RŪŠIŲ MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITWINAS, Prez.

3039 So. HALSTED ST.

Tel. VIctory 2-1272

APKAINAVIMĄ IR PREKIŲ PRISTATYMĄ TEIKIAME NEMOKAMAI

RAŠTINĖ ATIDARYTA kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. vakaro.

PIGIAI IR SAUGIAI

PERKRAUSTAU BALDUS

VIETOJE IR IŠ TOLIAU

K. EIDUKONIS

Turiu naują didelį sunkvežimį ir apdraudas

6930 S. Talman, Chicago 29, Ill.

Tel. GRovehill 6-7096

duoną ir įvairias skoningas bulkutes kepa

BRUNO'S KEPYKLA

3339 S. LITUANICA AVE.

Tel. CLifside 4-6376

Pristatome į visas krautuves ir restoranus, taip pat išsiunčia į visus artimuosius miestus.

SUTVARKYKITE LAIKU SAVO AUTOMOBILĮ

Complete Auto Service

4542-44 S. Western Ave. Tel. CLif. 4-0079

Sav. Stasys Dapkus, prityręs mechanikas, turįs moderniausius įrengimus, gerai ir nebrangiai pataiso karoseriją ir nudažo, taip pat sureguliuoja motorą, kad taupiau naudotų benziną ir alyvą. Jis šioje srityje dirba nuo 1936 metų, taip kad jo darbu būsite patenkinti. Namų telef. WAlbrook 5-7580.

RAKANDAI

Ilgiau tarnaus, gražiau atrodys, mažiau kaštuos iš pirmos ir seniausios

LIETUVIŲ BENDROVĖS KRAUTUVĖS CHICAGO

PROGRESS FURNITURE Co

4181-83 ARCHER AVE.

Tel. LAfayette 3-3171

Brighton Parko kolonijoje

KASDIENĄ ČIA RASITE DIDŽIAUSIAS PREIKIŲ VERTYBES

Naujausių madų, geryjų išdirbysčių rakandų, kaurų, pečių, televizijos aparatų, refrigeratorių, plovyklų, vaikams rakandų ir visų kitų namams reikmenų.

LENGVI IŠSIMOKĖJIMAI PRITAIKOMI VISIEMS

PASIRINK GERĄ VIETĄ SAVO SANTAUPOMS!

- Universal Savings and Loan bendrovei sueina 32 metai nuo įsikūrimo.
- Tikslas šios bendrovės yra suteikti galimybę taupytojams dėti savo santaupas: pirkimui nuosavybės, apsaugai nuo nedarbo, suteikti mokslą savo vaikams ir kitokiems reikalams.
- Čia visų indėliai yra apdrausti iki $10,000.00.
- Ši bendrovė yra narys Federal Home Loan Banko, kuris suteikia galimybę, reikalui esant, pasiskolinti dideles sumas iki 35% turto.
- Kiekvienas taupytojas yra savininkas šios bendrovės.
- Mokame augštus dividendus ant indėlių 2 kartus metams, o kas atlieka paskirstome į atsargas.
- Pinigai įdėti prieš 10 dieną neša dividendus už visą mėnesį.
- Suteikiame paskolas pirkimui namų ant ilgų ir lengvų išmokėjimų.

FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION — SAFETY OF YOUR INVESTMENT — INSURED UP TO $10000

UNIVERSAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1800 S. Halsted St. Chicago, Ill.

Tel. HAymarket 1-2028

Atdara nuo 9 val. ryto iki 4 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Ketvirtadieniais atdara iki 8 val. vakaro. Automobiliams tuščias lotas šalimais.

Pas Barb. Stanwyck

JUOZAS KARIBUTAS, Los Angeles, Calif.

Kas gi iš mūsų nežino garsios aktorės Barbaros Stanwyck, kuri jau 74 filmuose vaidino, ir vis pirmaeiles roles. Keturios dešimt penkios minutės interview yra labai išimtinas atsitikimas. Ta garsioji aktorė jokios specialios mokyklos nėra lankiusi, o tik savais gabumais iškilusi į viršūnes.

Radau ją sėdinčią pilną pasitikėjimo. Jos raudoni rūbai blondinės veidą darė dar šviesesnį. Judesiai pilni energijos, o tonas kiek statokas. Mane pristatė Miss Halena Fargoson. Man nepadavė rankos ir nepajudėjo iš vietos — liko sėdėti. Nežinodamas, kaip pradėti kalbą paklausiau — galiu sėstis? Prašau — rankos mostelėjimu — parodė į fotelį.

— Prašau atleisti, jei mano pirmasis klausimas bus — kokios esate tautybės? Kiek man teko girdėti, daugumas mano, kad lenkų? — pradėjau kalbą.

— Hm, šyptelėjo. Juokinga, kad visi mane to paties klausia. Ne, esu airių kilmės. Mano tėvai iš ten atvažiavo.

— Jūsų pavardė labai panaši į lenkų...

— Mano tikroji pavardė buvo Ruby Stevens.

Toliau klausinėjama, ji pasakojo:

— Pradžios mokyklą baigiau šiame krašte. Mano tėvai žuvo, kai aš buvau vos ketverių metų. Augau prie vyresnės sesers. Buvome varge. Turėjau greit pradėti dirbti, tai ir mokslas man nebuvo prieinamas. Teko dirbti fabrike. Ir tuo esu patenkinta, nes pažinau gyvenimą.

— Kaip seniai pradėjote aktorės karjerą?.

Čia ji sumerkė akis, lyg norėdama prisiminti tąją laimingąją dieną, ir paėmusi kavos puoduką, — pradėjo:

— Mano svajonė būti šokėja — neišsipildė. Kiek jau vėliau buvau pasiruošusi vykti į misijas pas kinus, bet likimas mane pasuko visai kitu gyvenimo keliu.

Veide susimaišė ir jos džiaugsmas, ir liudesys, džiaugsmas, kad iškilo į viršūnes, ir liūdesys, kad negalėjo atlikti tos misijos.

— Tada aš buvau viename chore. Tai buvo dar New Yorke, netoli mano gimtinės — Brooklyno. Po vieno koncerto man teko netikėtai susitikti vieną iš direktorių — Willard Mack, kuris tada, pastebėjęs mano vaidybinį talentą, ir pakreipė mano gyvenimą visai kita linkme.

Čia ji paėmė puoduką kavos ir įbedė į jį savo melsvas akis, lyg praeities atspindį norėdama pamatyti jame. Jos veide matėsi liūdna šypsena. Nugėrus kavos žvilgterėjo į sienoje kabantį didelį paveikslą ir tarė:

— Mano gyvenimo pradžia nebuvo smagi. Turėjau daug dirbti, kad galėčiau šį tą pasiekti. Dabar man atrodo, kad tai tik gražus sapnas-iliuzija visa mano praeitis. Vaidinau 74 filmuose, iš kurių paskutinis yra "There is always tomorow". Čia ji pakėlusi akis paklausė:

— Sakyk man, dėl ko Europoje žmonės kur kas malonesni? Man teko būti Olandijoje ir tas mažas kraštas mane sužavėjo. Aš tikiu, kad ir jūsų Lietuva turi būti kažin kas panašaus į mažą gėlyną, kuriame žmonės kaip kvapnios gėlės malonūs ir mieli.

— Taip, žinoma, kad mūsų tas mažas kraštas kol buvo laisvas klestėjo, kaip mažas gėlynas. Žmonėse ten mažiau materializmo ir daugiau sentimentų.

— Bet už tai yra klasės. Kas šlavėjas tai ir nėra galimybės iš to luomo išeiti, o čia — jei tik turi gabumus, gali iš šlavėjo, kad ir prezidentu tapti.

Pasakiau, kad ir šioj srity — ne taip jau viskas blogai buvo ten, ir ne taip jau viskas gerai čia.

Pakėliau netoli stovėjusią storą knygą.

— Turite laiko skaityti? — paklausiau.

— Taip, skaitau labai daug, galite net nepatikėti, kad aš per skaitau į mėnesį po 12 ir daugiau knygų.

Tyla. Įsidrąsinęs tariau:

— Turiu vieną klausimą, bet nežinau, ar galima klausti, nes būnant man vienoje studijoje pastebėjo, kad tik nesivelti į politiką.

— Politika?! — nustebo, ir greit pridėjo: — aš esu respublikonė.

— Ne to klausiu. Norėjau žinoti, ar filmų pasaulyje yra žinoma, kas tikrumoje yra komunizmas?

— Labai mažai. Galėčiau pasakyti — nepakankamai.

Jai pasakojau savo patyrimus apie komunizmą. Ji klausė su dėmesiu, klausinėjo, kaip pavyko ištrūkti iš už geležinės uždangos ir kur gyvenau prieš čia atvažiuojant. Gale paklausė, ar filmų aktoriai gyvena pas sovietus blogiau kaip šiame krašte?

— Yra ir jų dar klasės: vieni — tik truputį geriau už sovietų darbininkją, o kiti, vadinami gretinėlė, kartais gauna ir palėbauti nuskriaustųjų sąskaiton. Apskritai, ir jie nėra laisvi nuo teroro ir persekiojimų.

Nuorūkos gulėjo pelenėje ir jų buvo viena pamiršta užgesinti. Dūmai vingiais plėtėsi į šonus, kava jau buvo ataušusi, o mano iš karto buvusi taip šalta, nedraugiška klausytoja — pasikeitė.

Atrodo, kad ji pajuto mūsų tautos skundą ir jos vadinami jaunystės pergyvenimai prieš mūsų viso pavergto krašto kančias visai išbluko. Įbedusi akis į tolį, rodos, jautė tą siaubą, kurį neša komunizmo naujoji vergija, prisidengusi gražiais šūkiais. Tuo tarpu įlėkė galvatrūkčiais fotografas ir nutraukė mūsų pasikalbėjimą. Baigus pozuoti, pasigirdo balsas iš koridoriaus:

— Barbara! Atėjo filmuotojai dėl...

— Gerai! Tuojau, — atsakė ji ir paspausdama man ranką tarė:

— Sakyk jūsų žmonėms, kad mano nuoširdžiausi jiems linkėjimai: kovoti — laimėti. Lai jūsų kraštas atgauna laisvę, kuri kiekvienai tautai, ar ji yra didelė ar maža, brangiausias turtas!

Automatiški puodai

Mokslininkai R. Wagner ir H. Hortman išrado specialius didžio spaudimo puodus, kur šeimininkė gali užstatyti, kiek turės būti temperatūros, — kada puodas turės sustoti viręs ir taip užtaisiusi ji galės eiti prie kito darbo žinodama, kad atėjus laikui puodai automatiškai sustos virę ir niekas nepridegs ar neprisvils.

Nauji išradimai detektyvams

Yra visa eilė naujų išradimų, kuriais pasinaudoja valstybiniai ir privatūs detektyvai. Pvz. yra sudaryta maža, beveik adatos storumo elektrinė lemputė, kurią lengva įkišti pro voko kampą ir skaityti laišką jo neatidarius. Yra sukonstructa komplikuota mašina, kuri padeda atidaryti seifų kombinacijas.

Sekdami automobilį detektyvai dabar kartais įmontuoją mažą radijo siųstuvėlį į sekamą automobilį, kurs išduoda garsus, o detektyvų automobily esąs priimtuvas nurodo, kur'a kryptimi pirmasis automobilis važiuoja. Kartais į sekamo automobilio vamzdį, per kurį išmetamas sudegęs benzinas, įlipinama speciali fosforu švytinti dalelė. Nuo karščio įkaitus pradeda lašėti maži lašeliai, kurie detektyvų automobilio ultravioletinės lempos apšviesti, žiba, palengvindami nuvažiavusios mašinos sekimą.

Kaikurios bendrovės, norėdamos nustatyti, kaip sąžiningai dalykus išvežioja jų šoferiai, prie sunkvežimio pritaiso naujai išrastą įtaisą, kurs atžymi, kurią valandą sunkvežimis stovėjo ir kada važiavo.

Kaikurios bendrovės įtaisė paslėptus televizijos aparatus, kuriais sekamas tarnautojų darbas. Šitokiu būdu viename drabužių fabrike buvo susektos tarnautojų atliekamos vagystės.

Sands viešbutyje, Las Vagas, už $40,000 įtaisytos televizijos kameros, kuriomis slaptai sekamas kiekvienas azartinių lošimų (gembliavimo) stalas. Vienas New Yorko prekybininkas savo parduotuvėje įsitaisė slaptą televizijos kamerą, kuri parodo kokį įspūdį pirkėjui sudaro tos ar kitos išdėstytos prekės ir paskiau pagal tai duodama nurodymus pardavėjams — ką siūlyti.

Slaptam pasikalbėjimų sekimui yra sudaryti radijo aparatai, kurie vieton lempų vartoja naujai išrastus transisterius, ir tėra tik tokio didumo kaip degtukų dėžutė ar cigarečių pokelis. Jie veikia gaudami jėgą iš elektros srovės ir labai lengvai paslepiami.

HARVARD CONVALESCENT HOME
City — State Licensed .....
Sveikstantiems ligoniams, Senyviems ir Gydytojo ligoniams.
Namų atmosfera.
24 val. slaugių priežiūra
Verta pasiteirauti. Prieinamos kainos
Mr. E. R. PELTON
6522 So. Harvard Avenue
Tel. We. 6-8585

"ORIGINAL BAKERY"
Puikiausios bandelės, duona, saldieji kepsniai. Skanūs "whipped cream" pajai ir tortai, tinkami visokiom progom, vestuvėm, "graduation", pirmajai komunijai. Kepama kas valandą ekspertų kepėjų. Su kiekvienu vestuvėms užsakymu duodame nemokamai dovana jaunajai. Taip pat mūsų specialybė kepsniai su varške, kopūstais, bulvėmis ir slyvomis.
1741 W. 51st St., PR 6-8414

WHITE FRONT FOOD MART
Quality meats. Finist fresh fruits & vegetables. Complete line of groceries. Located on corner of 35th & Hermitage. Free delivery. Call VI. 7-8039
1735 W. 35th St.

G. E. Steam Iron 14.98
G. E. Deep Fry 15.98
Doremyer Mixer 14.98
RAILROAD SALVAGE
3801 West 84th Street
On South West Hw.
11—8 Daily 11—6 Sun.
PO. 7-2571

KENNY'S MOWER SHOP
LAWN MOWER SHARPENING.
REPAIR SERVICE
Reg. service. Dealer for Briggs & Stratton Engines. Factory approved dealer for Clinton & Power Products Engines.
3738 West 148th St.
Midlothian, Illinois
Tel. — FUlton 5-1081
PICK UP & DELIVERY

Pasiteiraukit apie mūsų **Atostogų Planą** jūsų foto reikalams. Į planą įskaitoma filmos išaiškinimas ir užbaigimas.
Kad būtų Jums patogiau planuoti geresnes atostogas... arba turėti smagesnius savaitgalius!!!
ANCHOR TURI JUMS NEMOKAMAI KELIŲ ATLASĄ!!!
DIDELIS! INFORMUOJANTIS! VAIZDINGAS!
Turi kelionių ir išlaidų rekordus. Auto prižiūrėjimą, ir t. t.
UŽEIKITE ŠIANDIEN PASIIMTI JŪSŲ KOPIJĄ
ANCHOR PHOTO SUPPLY
6322 S. WESTERN AVE. WAlbrook 6-3822
Šalia Marquete Banko

DINE
JUGUS SISTERS RESTAURANT
(Naujai) dabar atidarytas
Galima gauti rūgščių kopūstų ir kitų skanių lietuviškų valgių. Atidarytas per visą naktį. 29 metai toje pat vietoje.
1608 W. 47th St., Tel. LA 3-9670

ONOS ČARNECKIENĖS
MOTERŲ SALIONE
Atliekami pusmėtiniai sušukavimai ir visi kiti pagražinimo darbai. Prašau apsilankyti ir įsitikinti mielu ir sąžiningu patarnavimu.
2632 W. 43rd Street **CLiffside 4-2994**
BRIGHTON PARKE

GAY • ATTRACTIVE • COLORFUL

NEW DESIGN
LADIES' BELTS
HAND BRAIDED
With Non-Tarnishing Metallic & Rayon Cording
• Gold • Gold-White
• Gold-Silver • Gold-Pastel
• Silver-Pastel Pink • Gold-Pastel-Green
• Silver-Pastel Blue • Gold-Pastel-Pink • Gold-Pastel-Blue
ABOVE ALSO IN SOLID COLORS
CHECK OR MONEY ORDER NO C. O. D's **$1.95 POST PAID**
Jean Christopher Originals
P.O. Box 533, Biscayne Annex
Miami 52, Fla. Dept. C.
Please print
Name .....
Address .....
Zone ..... STATE .....
Size ..... COLOR .....
Satisfaction or Money Refunded

Get your car in tune for summer driving now!
$3.50 COMPLETE TUNEUP
for most cars. Guaranteed work.
ARMITAGE-KILPATRICK SERVICE STATION
4648 W. Armitage Ave.
TUxedo 9-9492

FRANK'S FOOD SHOP
Specializing in the Finest Scandinavian Foods and Delicacies. We make our own salads. Take home a fresh baked pie. Fresh bakery goods daily. Open every day 8:30 a. m. to 10 p. m.
Tel. RAdcliffe 3-2563
506 E. 79th St.

FRED'S STANDARD SERVICE will give your car tops in service.
—$6.40—COMPLETE TUNEUP'
for Chevrolets, Fords, Plymouths, etc. Guaranteed workmanship.
6000 N. Montrose
Avenue 3-9319

CHARLES JANKIST AND COMPANY
Aptarnaujame visame mieste - Tuckpointing - Caulking - Namus nuvalome - Mūrus taisome - Dumtraukius taisome - Rezidencijoms - Commercial - Industrial. Visas darbas garantuojamas. Šaukite POrtsmouth 7-3968 arba HUdson 3-3409.
5713 SO. KILDARE AVENUE

Visi labai gerai atsiliepia apie tik išėjusį 468 p. gražiais drobės viršeliais P. Abelkio istorinį romaną
ATLAIDŲ PAVĖSY
kurio kaina 4 dol. ir kitą, tokiais pat viršeliais, 422 p.
ŽEMAIČIŲ KRIKŠTAS
kaina 3 dol. 50 ct. Reikalaukite pas visus knygų platintojus arba kreipkitės betarpiai į autorių, pasiųsdami Money Order tokiu adresu: P. Abelkis, 349 W. 108th Pl., Chicago 28, Ill. Užsisakiusiems nemažiau 10 egz. duodama nuolaida.

AUDYKLA JUOSTA
Sav. Kazys Prišmantas
1805 West 46 Street
Chicago 9, Ill.
Telef: LAfayette 3-3085
Gamina juostas, takelius, juosteles, pagalves vardinių, gimimo ir kitų progų dovanoms. Taip pat galima gauti ir knygų.

AR NORITE BŪTI KUNIGAIS?

Tėvų Marijonų Kongregacija, a. a. Arkivyskupo Matulevičiaus, MIC, atgaivinta, kviečia pas save kandidatus į kunigus. Tėvai Marijonai darbuojasi Amerikos lietuvių tarpe: Dievui leidžiant jie darbuosis ir Lietuvoje; jie veda mokyklas; redaguoja laikraščius; skelbia misijas. Pasiaukokite Dievo tarnybai; darbuokitės po Panelės Švenčiausios vėliava; stokite į Tėvų Marijonų Kongregaciją; rašykite novicių vedėjui. Laiške pažymėkite kiek mokslo baigėte, kiek amžiaus ir koks sveikatos stovis. Laišką siųskite žemiau paduotu adresu.
AR NORITE BŪTI BROLIAIS VIENUOLIAIS?
Marijonų Kongregacija kviečia pas save kandidatus į brolius, kurie dirbtų įvairius vienuolijos darbus mokyklose, spaustuvėse, raštinėse, bažnyčiose ir kitur. Labai pageidaujami moką kokį amatą. Norintiems pramokti kokio amato bus sudaryta proga.
Paaukokite savo jėgas, gyvenimą ir sveikatą Dievui ir Panelei Švenčiausiai. Tapkite Broliais Marijonais. Susirašykite su novicijato vedėju: pažymėkite amžių, sveikatos stovį ir užbaigtus mokslus.
MASTER OF NOVICES, MARIAN HILLS SEMINARY,
CLARENDON HILLS, ILLINOIS

PICK POCKET
PROOF WALLET
The only wallet on the market which gives absolute protection against Pickpockets and Loss.
More than 25 Million People in the U. S. A. had their pockets picked.
DON'T LET THIS HAPPEN TO YOU
The Protecto-Wallet is foolproof and Patent No. 2,693,164 is issued on the Safety Locking Device and the Warning Noise. The wallet is actually locked to the lining of the pants pocket and it is impossible for a pickpoket to take it out of the pocket without the owner of the wallet feeling or hearing it.

That is the protection
Cost of Wallet **$2.20** prepaid
including 10% Government Excise Tax
Please advise what color wallet you want: whether blue, brown, saddle color or lizard finish.
Send Check, Cash or Money Order to:
PREMIUM SALES CO.
339 W. Schiller Street Chicago 10, Ill.

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu!
Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.
GENERALINIAI AGENTAI šių kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY
"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"
O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

Šio Žingsnio Niekad Neapgailėsite
Niekuomet, 57 metų mūsų veiklos laikotarpy nėra buvęs District Taupytojas, kuris būtų gailėjęsis, kad jis pradėjo taupyti šioje draugiškoje, vietinėje bendrovėje. Kas bebūtų — District Taupytojai žino, kad jų santaupos yra apsaugotos — garantuojamos nepaprastu mūsų rekordu bei apdrauda iki $10,000 Federal Savings and Loan Insurance Corporation.
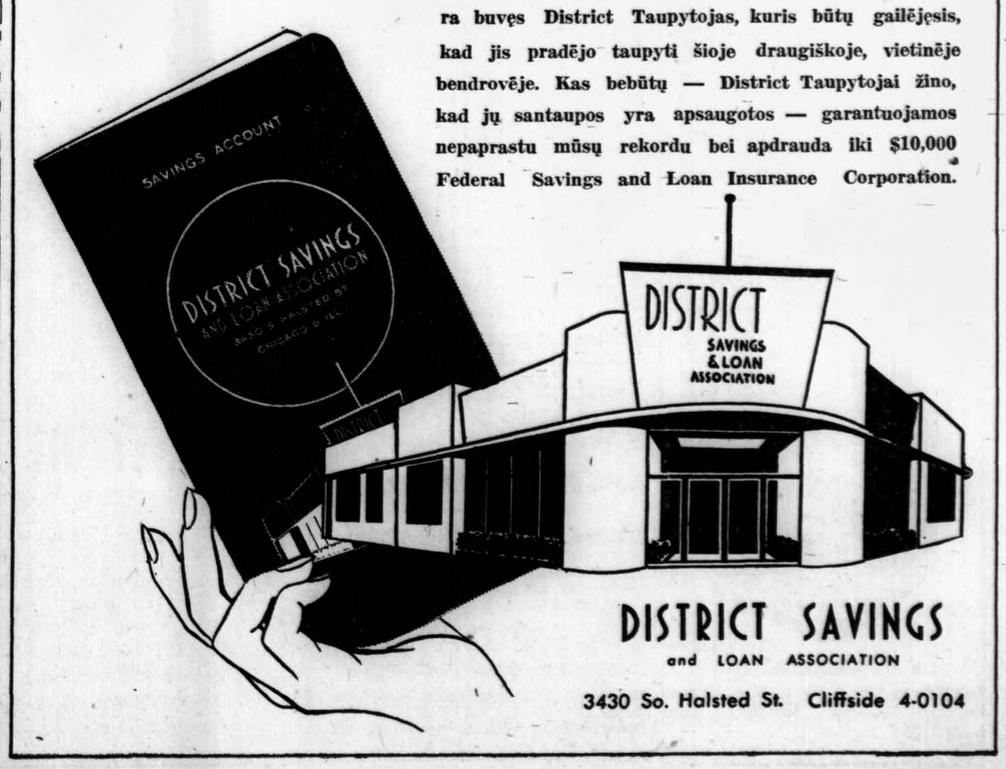

DISTRICT SAVINGS
and LOAN ASSOCIATION
3430 So. Halsted St. Cliffside 4-0104

FABULOUS **GORGEOUS**
PEARLS
and CARRIERS
VISITORS ALWAYS WELCOME
THE RINKO MINK FARM
IRON RIVER, MICHIGAN
3/4 Mile West on Division St. **Phone 857**

Balys Sruoga studentas

J. NARUTAVIČIENĖ, Kolumbija

1913 metais atvykus į Petrapilį, sutikau Balį, beeinantį pėstute į Ermitažą — didžiąją meno galeriją. Apot dail. Zikaro pasakojimų, Balys dažnai lankydavo muzėjų Aleksandro III, kur buvo vertingų tapybos kūrinių. Jis ėjo tada juoda pelerina apsigaubęs, atmestais atgal ilgais plaukais. Ėjo greit, plačiai žingsniuodamas, tarsi vėjo vejamas, skraistės skvernais plevėsuodamas.

Vakarais matydavau jo taip charakteringą siluetą, tyliai slenkantį Nevos gražia krantine, kurioje pasakiškai žaižaravo didmiesčio margaspalviai žiburiai. Dažni vakarai, o ir naktys taip pat, buvo jo klaidžiojimų laikas. Lyg nebesutalpindamas savo jausmų krūtinėje, jis turėjo su jais išeiti į platumas, į tolį...

Ypatingai mėgo jaunas poetas "Strielką" (jiešmelę), kaip dalgis, siauras žemės rėžis, išsikišęs į jūrą ties pat Petrapiliu. Čia baltos naktys buva nepaprastai gražios. Tos baltosios naktys neduodavo miegoti Baliui...

Ką atsimena P. Narutavičius

Jau karo metu, kada P. Narutavičius buvo mobilizuotas į fabriko darbą, grįžo į savo kambarį pusiaunaktyj, jam ramiai bemiegant, kažkas pabeldė į duris. Gerai įmigęs nė nepajuto, kaip ant jo užgriuvo Balys su vienu suomiu studentu.

— Kaip tu gali miegoti tokią gražią naktį! — šaukė jis visas švytėdamas. — Kelkis, kelkis! eime į lauką!

Ir išvilko jie miegantį darbininką iš lovos... Visi trys ėjo krantinėmis. Buvo taip šviesu, nors knygą skaityk. Bet toji šviesa buvo ypatinga: aplinkui viskas balzgana... Visa gamtoje balavo lyg pasakoje, lyg rūkuose viskas skendėjo. Tai buvo labai romantiškos gražios naktys.

Taip jie ėjo ilgiausiomis Nevos krantinėmis, kol visi trys galutinai pavargo...

Atrodo, kad su tuo suomiu studentu jis buvo nukeliavęs į Suomiją prie Imatros.

Mergaitė, kurią Balys mėgo...

— Maniuka, einame šiandieną į studentų valgyklą pietų valgyti! — pašaukė tą nepaprastai švelnią mergaitę jos pusbrolis P. Narutavičius.

Buvo graži sekmadienio diena ir abudu, gerai nusiteikę, nužingsniavo į Zabalkano pr. No 20, kur susirinkdavo lietuviai studentai.

Čia Maniuka susipažino su Baliu. Ji pakėlė į jį savo dideles žydrias akis ir pirmąjį kartą tarė lietuviškai "laba diena"... (namie Grikinai kalbėjosi rusiškai ir lenkiškai).

— Baly, sulietuvink Maniuką! — agitavo Narutavičius.

Ir Balys ėmė lankytis Grikinų šeimoje. Ten pat, pas savo tetą, gyveno ir Narutavičius. Tačiau, ne pas draugą ateidavo Balys: jis buvo susižavėjęs Maniuka Grikinaite. Jų ilguose pasikalbėjimuose nebuvo vietos lietuvių kalbos pamokoms — jie kalbėjo rusiškai.

Kas buvo Maniuka?

Maniuka buvo tik ką pabaigusi gimnaziją ir nusprendusi nestoti į jokius kursus, bet metus pailsėti ir daug skaityti. Ji gerai pažinojo rusų rašytojus ir labai mėgo Dostojevskį. Apie abudu su Baliu ištisus vakarus iškalbėdavo. Baliui imponavo, kai ji ilgiausius puslapius citavo jam iš atminties "Brolių Karamazovų" romano ištraukas. Ne tik graži, bet ir protinga ji buvo. Josios nepaprastas ramumas ir vidinė lygsvara stebindavo Balį. Ne kartą jis pasakydavo:

— Maniuka?!... tokios retai pasitaiko, kaip toji tavo pusserė.

Viską jis joje gerbė, net ir tai, kad ji, Petrapilio šalčiams užėjus, vaikščiojo visai atdaru kaklu ir dekolte. Buvo gerai užgrūdinta, tvirtai sudėta ir fiziškai stipri. Jos, daugiau vyriškas būdas, valinga ir drauge švelni asmenybė gilaus įspūdžio palikdavo Baliui.

Tačiau, motina — Grikinienė — nebuvo palanki šitai bičiulystei: niekada svečio nepavaišindavo, nei jo mielai nekalbindavo... Taip ėjo gražios jaunystės dienos ir bolševikmečiui užėjus jiedu visai persiskyrė. Jau į Kauną sugrįžęs Balys dar susirašinėjo su Maniuka.

Balys Kaukaze

Tai buvo 1915 m. vasario mėnesį.

Vieną žiemos vakarą P. Narutavičius pasakojo Baliui apie Kaukazą, kuriame jisai neseniai buvo buvęs. Apie legendarinę Svanetiją — "Liepsnojančią Kolchidą" — taip vadino romėnai svanų žemę. Tasai nepaprastas kraštas stovi ant augštos uolos, kurios dviejų km. augščio krantą, kaip sieną statų, plauna Riono upė. Kraštas neprieinamas ne tik geografiškai, bet ir jo gyventojai nemielai įsileidžia svetimus. Ypač jie nekentė rusų, čia pat juos likviduodami, kai nieks nemato... taip gi lengva nuo uolos nugriūti į prarają...

Klausėsi, klausėsi šito pasakojimo Balys. Staiga trenkdamas kumščia į stalą, jis sušuko:

— Aš ten būsiu!...

Savo pažadą ištesėjo. Kai tik prasidėjo atostogos, jis išvažiavo į Ekaterinodarą, kur buvo tuo laiku didelė lietuvių kolonija. Iš čia jis orientavosi kokiais keliais ir kaip jam pasiekti tiksląlą. Jis plaukė garlaiviu per Juodąją jūrą. Toji berybė stichija, jos tamsiai mėlyni, beveik juodi, vandenys paliko jam neužmirštamus vaizdus.

Buvo ir Kryme: Feodosijoje. Ten aplankė žinomo rusų dail. Aivazovskio galeriją. Didysis rusų dailininkas, buvo garsus ir pasauliui pažįstamas jūros kūriniais, kurių buvo labai daug. Neišdildomų atsiminimų paliko jam Aivazovskio paveikslai, pasakojo Narutavičiui jis grįžęs iš kelionės. Jis parvažiavo tiktai žiemą, o išvyko vasaros pradžioje.

B. Sruoga išvažinėjo veik visą Kaukazą, keliaudamas per kalnus "Vojenno Osetinskaja Doroga" ir "Vojenno Grudzinskaja Doroga" keliais. Tai vieninteli plentai Kaukazo augštuose kalnuose su pavojingai kabančiomis uolomis "Pronesi Tymenia Gospodi!" (Perkelk mane, Viešpatie!) vadinamomis. Buvo jis ir žavingoje Svenetijoje, kurioje prisiklausė daugybę įvairiausių legendų... jų turėjo apščiai susirašęs.

Jis aplankė visas vietas Piatigorske, Železnovodske, kur gyveno ir kūrė Lermontovas ir sėdėjo tuose suoluose, kur rašė garsusis rusų poetas. Iš ten matėsi stebūklingai gražios, didingos panoramos.

Balys tarp studentų

Visuomeniškame studentų gyvenime mažai reiškėsi. Nepamenu, kad jis būtų stud. dr-jos valdyboje kada dirbęs, ar šiaip ...r parengimuose dalyvavęs. Ne, toks darbas, matyt, nebuvo jam prie širdies. Bet liet. stud. dr-jos nariu jisai buvo. Nematydavau jo nei studentų vakaruškose; šokių amato jis, turbūt, nebuvo didelis mėgėjas. Tačiau, Panevėžyje mačiau jį — gimnazistą — "polką-padūkelą" šokant.

Labai jis mėgo didžiųjų rusų artistų pasiklausyti operos teatruose. Vieną vakarą jis stovėjo prie "Narodnyj Dom" teatro rytdienai bileto... Ėjo Faustas su Šaliapinu ir Lipkovskaja (rusų lakštingala). Reikėjo eilėje išbūti visą kiaurą naktį. A. a. Natkevičius taip pat tenai stovinėjo.

— Kad juos perkūnas — šaldamas tarė Balys. — Kaip jie mučija žmones!...

Eilių eilės įvairiausių tautų studentų ir studenčių budėdavo prie "Narodnyj Dom", nes tik tame teatre visas augščiausias palubėje balkonas — "galiorka" — caro valdžios buvo paskirtas studentijai už dyką. Paskirtą valandą atsidarydavo teatro durys ir 300 studentų, įsibėgėdami, susimesdavo į paskutiniąjį augštą. Ten buvo jų karalystė, kurioje būdavo ir Balys Sruoga.

Nesitrukdykite Valgių Virumu
VALGYKITE ČIA
Per daugelį metų jūs gerėjotės mūsų Autentiškos Cantonietiškos Virtuvės valgiais, bei mūsų "Išsinešimui į Namus" patarnavimą (Take-Out Service).
Mes dabar ne tik tebetęsiame tą patarnavimą, bet atidarome naują "Patarnavimo prie Stalo" skyrių mūsų atremontuotame restorane.
Spec. Kinietiški Pietūs nuo $1.70
KOW KOW
Restaurant & Take-Out Service
2548 W. Devon Avenue
BRiargate 4-4473

CRAIG'S EAT SHOP
454 E. 75th St., STewart 3-9051
Quality Foods, Moderate Prices
We specialize in short orders and orders to take out. Deliveries made on week-ends.

VĖSINTUVAI-VĖDINTUVAI
• TELEVIZIJOS •
FM ir NEŠIOJAMI RADIJAI
Augštos kokybės fonografai
— DULKIASIURBLIAI —
Elektriniai laikrodžiai
VIDAUS IR LAUKO ANTENOS
— TV IR RADIJO LEMPOS —
BATERIJOS — DALYS
Visų radijų, fonografų, TV ir rekordavimų aparatų
TAISYMAS
atliekamas patyrusių inžinierių
— VISKAS GARANTUOJAMA —
Kainos žemiausios
DAINA TELEVISION
sales-service
3130 So. Halsted — DA 6-6887

KAZIK FURNITURE Co.
1506 W. 63rd St., tel. PR 8-1331
Naujose erdviose patalpose, lengva pasiekti gatvėkariais ir automobiliams pastatyti yra vietos, be jokių apribojimų.
Turime didžiausį pasirinkimą įvairių rūšių baldų ir kitų namų reikmenų. Kviečiame mus aplankyti ir pasirinkti kas yra reikalinga jūsų salionui, miegamajam ir kt. kambariams. Prieš pirkdami baldus, patikrinkite kainas pirmiau pas mus ir įsitikinsite, kad yra pigiau negu kitur.
GAMINAME SALIONO BALDUS PAGAL UŽSAKYMUS.
Pasirinkite stilių, kuris jums patinka. Taip pat atnaujiname senus baldus. JUOZAS IR KAZIMIERA KAZIKAIČIAI

P. & J. JOKUBKA
T.V. and DIAMONDS, WATCHES
SALES AND SERVICE
4102 Archer Ave., at Mozart
Chicago 32, Ill. — Tel. LA 3-8617

ESTELLE BEAUTY SHOP
Hair conditioning. Pusmetiniai. Dažymas. Pritaikomi sušukavimo stiliai dėl didesnio grožio. Taip pat esame specialistai plaukų kirpime — lyginime — dažyme.
Šaukite YArds 7-1953 susitarimui. Valandos pirmad., treč., šešt. 9 v. r. iki 6 v. v.; antr., ketv., penktad. 9 iki 8 v. v.

MICHAEL'S CHILDREN'S INFANT'S WEAR
Specializing in children's apparell for husky boys and chubby girls. Quality material. Reasonably priced.
3446 S. Halsted
YArds 7-9242

PAULINA RUSSIAN TURKISH BATHS — PIRTIS
Elektra "treatment'ai" Overland Vapor Bath Cabinet. Ultra Violet-Saulės spinduliai ir Infra Red Šviesos spinduliai. Švediškas masažas ir mankšta.
C. LAURINOVICH & SON, Prop.
1657 W. 45th St. VI 7-9493
Moterims trečiadieniais.
Apstatyti kamb. išnuomuojami dienai ar savaitei.

FRALEY'S SVEIKATOS NAMAI
Priimami vyrai ir moterys, invalidai, silpni ligoniai ir seneliai. 24 val. patarnavimas. Specialus maistas ir dietos. Prityręs personalas.
Tel. Fulton 5-1246

BAKER NURSING HOME
"A Home Away From Home"
NON-SECTARIAN
Ligonių priežiūra. Moderniški patogumai. Prieinamos kainos. 24 val. gailestingųjų seselių priežiūra. Chroniškų, sveikstančių ligonių. Ambalatorija. Rašykite Mrs. Baker, sav., Dept. A. F., 307 Seventh St., Peoria, Illinois.

STELLA'S LINGERIE & CHILDREN'S SHOP
"Full fashion" kojinės, suknelės, "house coats" ir gorsetai. Kūdikiams ir vaikams rūbai. Prieinamos kainos. 3514-16 So. Halsted St. YArds 7-0945

WEDDING CAKES MADE TO ORDER
Tender, delicious wedding cakes made to your specifications. Expertly and tastefully decorated.
Our Wedding Cake are made of Butter Pound Cakes.
Wedding Patries — Our Speciality
PITTNER'S BAKERY
1943 S. May St. CA. 6-1519

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS
K. KALNĖNAS
6402 S. Fairfield Ave., Chicago 29
(3-čias augštas, durys po kairei, arti 63-čios gatvės ir California Ave.) duoda tremtinys prieš karą baigęs Čikagos universitetą.
1 dol. 25 ct. val. — privačios.
VERTIMAI - ANKETOS - LAIŠKAI

WESTERNAIRE NURSING HOME
"A Home Away From Home"
Enjoy the atmospheric conditions at old Manitou Spa. Kindness is our most important asset. Our home provides care for arthritis, rheumatism, convalescents and chronic cases. Permanent Residence $100 to $150 per month; includes meals, laundry, baths. For information write to:
Mrs. Blanche Kiger—Owner, direct. Dept. A. F. 934. Manitou Ave. Manitou Springs, Colorado

Willow West Inn
Picnic Grove
83rd & Willow Springs Rd.
Willow Springs, Ill.
Tel. Willow Springs 1064
Savininkas — Richard A. Butchas

POLKA DANCE
2 GREAT DANCE BANDS — 2
EVERY FRIDAY NIGHT
Entree: 8 p. m. Admission $1.25 (tax included)
SATURDAY — 10—10:30
Presented by JAKE STAWCZYK
JAKE'S POLKA PALACE
DR 3-9615
1207 West 51st Street

Jei turite parduoti ar išnuomoti, pasiskelbkite smulkių skelbimų skyriuje. Skelbimą galite perduoti telefonu: VIrginia 7-6640.

K. GASIŪNAS SIUVEJAS MOTERŲ RŪBŲ
Priima moteriškų kostiumų ir paltų užsakymus. Iš įvairių kailių užsakyti paltai duodami išmokėjimui. Jie toli pralenkia savo kokybe gatavus ir pigiau kainuoja.
6715 SOUTH MARSHFIELD AVENUE
Chicago 36, Illinois . . . Tel. REpublic 7-6329

Norėdami pirkti, keisti ar parduoti automobilį visuomet kreipkitės į Lietuvišką automobilių prekybą
BALTICA
5805 S. WESTERN AVE. WAlbrook 5-8200

MOVING APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS MOVING
IŠ TOLI IR ARTI
NAUJI DIDELI TROKAI-NAUJAUSI KRAUSTYMO ĮRANKIAI
ILGŲ METŲ PATYRIMAS-PIGUS IR SĄŽININGAS PATARNAVIMAS
JUOZAS NAUJOKAITIS
2022 W. 69 St. CHICAGO 36, ILL. Tel. WAlbrook 5-9209

PERKRAUSTYMAI — MOVING
Pigus, sąžiningas darbas. Visi apdraudimai. Iš artimų ir tolimų distancijų. Šaukite sekančiai:

ANTANAS VILIMAS
3415 S. LITUANICA AVE., CHICAGO, ILL.
Telefonas — FRontier 6-1882

TELEVIZIJOS, RADIO IR PHONOGRAFŲ
TAISYMAS IR PARDAVIMAS
Geriausios firmos — garantuotos dalys. Prityrę mechanikai darbą atlieka sąžiningai ir greitai.
FRANK'S TV & RADIO
SALES & SERVICE
Pranas KERŠIS — Paulius F. ENDZELIS
748 West 33 Street CAlumet 5-7252

PIRKITE TIESIOG NUO MR. NELSON
— SAVININKO —
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Vienas blokas nuo kapinių.
Didžiausias paminklams planų pasirinkimas mieste.
Telef. CEdarcrest 3-6335

COMPTOMETRO-MAŠINRAŠČIO MOKYKLA
Priima naujus kursantus kiekvieną savaitę. Per 3-4 mėn. išsivaduosi iš dulkino fabriko ir dirbsi švarioj raštinėj. Skambink tuojau Mokyklos Vedėjui P. Kesiūnui tel. BIshop 7-3013 arba kreiptis tiesiai į mokyklą 938 W. 31 Pl.

STOCKYARDS INN BAKERY
TORTAI — VESTUVĖMS, Gimtadieniams ir Pobūviams.
Saldieji kepiniai ir kavos pyragai iškepami kas valandą. Specialiai savaitgaliui — kavos pyragas ir bet koks 7" "layer" tortas
ABU UŽ $1.25
Skambinkite tel. YArds 7-5580, Ext. 103, 811 Exchange Ave.
Ext. 103 811 Exchange Ave.
Arti prie įėjimo į Stockyards

"THERE IS NO SUBSTITUTE FOR LATHE & PLASTER"
LATHING FOUNDATION OF CHICAGO
221 N. La Salle St.
DE 2-4413

GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų.
2443 WEST 63RD STREET
Tel. PRospect 8-0833 ir PR 8-0834

TELEVIZIJOS
Ir Radio Aparatų Taisymas
Sąžiningas ir Garantuotas Darbas
M. RIMKUS, 4517 S. Sawyer St.
Tel. VI 7-0087 — VI 7-3037

LIUDĖSIO VALANDOJ Šaukite
MAŽEIKA & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 S. Western Ave. 3 atskiros air-Cond. koplyčios
REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta
Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausimo koplyčią arčiau jūsų namų.

STEPONAS C. LACKAWICZ
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS KOPLYČOS:
2424 W. 69th St. . . . . REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Pl. . . . . VIrginia 7-6672
10756 S. Michigan Ave. . . . PUllman 5-1270

ANTHONY B. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 SO. WESTERN AVE. 1410 SO. 50th AVE.
CHICAGO, ILL. CICERO, ILL.
Telefonai — GRovehill 6-2345 arba TOwnhall 3-2109

JOHN F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YArds 7-1741-2 ir BIshop 7-9481
4330-34 South California Avenue
Telefonas LAfayette 3-0440
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS
Ambulansų patarnavimas dieną ir naktį. Reikale šaukite mus.
Mes turime koplyčias visose Chicagos ir Roselando dalyse ir tuojaus patarnaujame
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
PETRAS P. GURSKIS
659 West 18th STREET Tel. SEeley 3-5711
ALFREDAS VANCE
177 WOODSIDE Rd., Riverside, Ill. Tel. OLympic 2-5245
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Telephone YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139
PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVENUE Tel. LAfayette 3-3572
LEONARDAS A. EŽERSKIS
1646 WEST 46th STREET Tel. YArds 7-0781
VASAITIS — BUTKUS
1446 South 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1008

Skaitykite ir platinkite dienraštį "Draugą".

Akademinės Prošvaistės

No. 6

REDAGUOJA REDAKCINIS KOLEKTYVAS:
V. Kleiza, M. Ingelevičiūtė ir V. P. Vygantas
Redakcijos adresas: V. KLEIZA, 7248 S. Fairfield Avenue
Chicago 29, Ill. Tel. RE. 7-0583

A. a. prof. Ignas Šlapelis

Kai šaltas mirties dalgis pakerta šeimos narį, visą šeimą bei artimuosius apgaubia skausmo ir liūdesio šydas. Šiandien toks šydas dengia lietuviškąją studentiją. Š. m. birželio mėn. 3 d. iš mūsų tarpo Augščiausiojo ranka netikėtai išskyrė profesorių I. Šlapelį. Tai buvo staigus smūgis visai mūsų tautai, o ypatingai akademiniam mūsų jaunimui, kurio tarpe garbingos atminties velionis taip uoliai darbavosi. Neklysime sakydami, kad jis buvo vienas iš labiausiai besirūpinančių studentijos reikalais. Jis jais gyveno, jais sielojosi, juos dirbo.

Akademikams profesorius pašvęsdavo daugelį valandų, būdamas Lietuvių Studentų Šalpos fondo pirmininku. Tai sunkios pareigos, pareikalavusios nemažai kantrybės bei pasiaukojimo. Mes visi žinome, kad šiame krašte bet kokiai šalpai sąlygos nėra palankios. Gi Liet. Stud. Šalpos fondui ligi šiol pavyko sušelpti gana stambiomis sumomis net septynis studentus. Prie viso šito darbo velionis pridėjo daug darbo ir laiko. Jis kaip ta Lietuvos girių skruzdė rinko nevien tik meno vertybes, bet ir draugus studentijai. Sunku žodžiais išreikšti visa tai, ką prof. I. Šlapelis atliko ir gal tik ateities istorija pajėgs tinkamai įvertinti jo darbą.

Mes liūdime drauge su velionies šeima ir visa lietuviškąja visuomene, netekusia vieno iš tauriausių sūnų. Liūdi ir visa studentija, kuriai, kol V. Valatkaičio tartais atsisveikinimo žodžiais prie kapo, taip pat galima reikšti užuojautą, praradus mylėtą globėją profesoriaus Igno Šlapelio asmenyje.

Ilsėkis gerbiamas profesoriau, svetimos žemės prieglobstyje. Mes pasižadame tęsti Jūsų pradėtą darbą tol, kol išauš laisvės rytas mūsų tėviškei ir visam pasauliui. Jūsų atminimas ilgai buvos mūsų tarpe, o Jūsų darbai liūdys tauraus lietuvio taurią širdį.

Sveikiname baigusiuosius

Kiekvieną pavasarį universitetai išleidžia naujus būrius akademikų, pasipuošusių įvairiais mokslo laipsniais. Baigusieji džiaugiasi, gi tie, kuriems talaimė dar nenušypsojo, viliasi jos pasiekti netolimoje ateityje. Tauta didžiuojasi savo mokslus baigusiuoju jaunimu, nes tai naujas jėgų šaltinis, jauna energija, ugningas pasiryžimas. Mums baigusieji yra dar brangesni, dar mielesni, kadangi jie pajėgs svetimiesiems parodyti lietuvio dvasią, tvirtą valią ir nemirštantį norą siekti dvasinių vertybių. Mes didžiuojamės jumis, mielieji kolegos, ir sveikiname jus. Dirbkite, kovokite, siekite! Neapvilkite savo tėvų, auklėtojų, draugų, tautos! Visuomet atminkite, kad esate lietuviai ir tokiais amžiais būsite. Sėkmės ir Dieve padėk jums!

Keturi nauji daktarai

Kun. dr. Petras Daugintis, S. J., Romoje, Gregorianumo universitete apgynė dizertaciją "Kalnų kontroliavimo įtaka ūkininkų gerbūviui pakelti" ir gavo socialinių mokslų daktaro laipsnį.

Dr. Vytautas Grakauskas Illinois Technologijos institute gavo chemijos daktaro laipsnį.

Kun. dr. J. Juraičiui, Romoje, Gregorianumo universitetas suteikė daktaro laipsnį.

Toronto universitete **dr. J. Maurukas** savo darbą sėkmingai apvainikavo chemijos daktaro laipsniu. Naujasis daktaras studijas pradėjo 1938 m. Vytauto Didžiojo universitete Kaune. Vėliau jo studijų kelias ėjo per Vilniaus, Greifswaldo, Bonnos ir Toronto universitetus. Šiuo metu jaunasis daktaras turi kelis pasiūlymus darbui iš JAV, į kur ir žada atvykti.

Magistro laipsnį gavo dvylika

Sekantieji kolegos gavo magistro laipsnį: **A. Armalis,** business administration, Chicagos univ., **A. Avižienis,** elektros inžineriją, Illinois univ.; **St. Bačkaitis,** mechanika, Chrysler Institute, Detroit, Mich.; **V. Dukas,** rusų k., Michigan univ., Ann Arbor, Mich.; **B. Micutaitė,** biochemiją, Loyolos univ., Chicago Ill.; **R. Mieželis,** biznio admin., Harvardo univ.; **A. Plateris,** socialiniai mokslai, Chicagos univ.; **R. Molienė,** matematika, Boston kol., Boston, Mass.; **Vyt. Sužiedėlis,** inžinerija, New Yorko univ.; **R. Šilbajoris,** rusų k. ir literatūra, Columbijos univ.; **Julija Vailokaitytė,** sociologija, Loyolos univ., Chicago, Ill.; **R. Veitas,** inžinerija, North eastern univ., Boston, Mass.

Bakalauro laipsnis populiariausias

Kaip tradicija, bakalauro laipsnį gavo didžiausias skaičius įvairias inžinerijos šakas bestudijuojančių kolegų. Illinois univ. Urbanoje inžinerijos bakalauro laipsnį gavo: **R. Babickas, J. Baltrušaitis, A. Dundzila, R. Gaška, V. Variakojis** ir **R. Viskanta.** Kitur baigė **F. Fialkauskas,** Argentina; **A. Ivaška,** New arko Inžinerijos kolegiją; **V. Janonis,** Northeastern univ., Boston, Mass.; **V. Kligys,** CCNY, New York, NY.; **A. R. Ostrauskas,** Marylando univ. College Park. Md.; **M. Pocius,** Adelaidės univ., Australija. Toronto universitete inžinerijos laipsnius įsigijo **. Bubelis, P. Gvildys, K. Matkevičius** ir **A. Slapšys.**

Antra studijų šaka, daugiausiai išleidusi bakalauro laipsniu pasipuošusių studentų, yra chemija. Štai tie laimingieji kolegos: **O. Eringytė,** Notre Dame kolegija, Baltimore, Md.; **K. Garmutė,** Illinois univ., Urbana, Ill.; **N. Gulbinskaitė,** Mundelein kolegija, Chicago, Ill.; **R. Jonauskaitė,** Mundelein kol., Chicago, Ill.; **D. Ivaškienė-Skudzinskaitė,** šv. Širdies kolegija, Boston, Mass.; **E. Kaminskas,** Seton Hall, New Jersey; **K. Keblys-Keblinskas,** Northeastern univ., Boston, Mass.; **B. Miniataitė,** Webster kol., St. Louis, Mo.; **R. Pipynė,** Illinois univ. **D. Stasiukaitytė,** Marymount koleg., New York, N. Y.; **R. Stelmokaitė,** Regis koleg.; **P. Šapranauskas,** John Hopkins univ., Baltimore, Md.; **M. Švobaitė,** Wayne univ., Detroit, Mich.

Likusieji kolegos pasidalina įvairiomis mokslo sritimis. Illinois universitete, Urbanoje, toje lietuvių studentų sostinėje, šie penki akademikai gavo bakalauro laipsnį: **J. Jodelienė** — zoologija; **L. Kaupienė** — vokiečių k.; **S. Neimanas** — užsienio prekyba; **A. Olis** — buhalterija; **E. Vitkus** — architektūra. Kiti gi baigė įvairiuose universitetuose: **D. Bartkutė,** Mt. St. Joseph kolegija, Ohio, sociologija; **N. Bertašiūtė-Maskaliūnienė,** ekonomija, Šv. Marijos koleg., Terre Houte, Ind.; **Z. Budrikis,** matematika, Sydnėjaus univ., Australia; **A. J. Dausaitė,** farmacija, Toronto univ. Canada; **J. Dubickas-Dubėnas,** režisūra ir vaidyba, Amer. Dramos Menų akad., New York, N. Y.; **M. Ėmontas,** pre-medical Western Reserve univ., Cleveland, Ohio; **I. Giedraitytė,** ekonominė administracija, Annhurst koleg.; **Grudzinskaitė,,** Mt. St. Joseph koleg., Ohio; **M. Ingelevičiūtė,** matematika, Hunter kol., New York, N. Y.; **A. Kanankaitė,** politiniai mokslai, Bennington koleg., Vermont; **N. Kersnauskaitė,** anglų k., Notre Dame koleg., South Euclid, Ohio; **I. Klusaitė,** veterinarija, Argentina; **V. Kvedaras,** architektūra, Toronto univ., Canada; **B. Kulytė,** vokiečių ir prancūzų k., Mt. St. Joseph kolegija, Ohio; **Z. Kungys,** ekonomija, Brooklyn Coll., New York; **S. Kunigienė,** odontologija, New York, N. Y.; **K. Manglicas,** zoologija, ir **R. Mickevičiūtė-Kulienė,** anglų k., abu Toronto univ., Canada; **A. Neniškytė,** farmacija, Argentina; **J. Petkaitis,** muzika, Hart Muzikos koleg., Hartford, Conn.; **A. Pocius,** matematika, New York univ.; **V. Skrupskelytė,** prancūzų k., Šv. Juozapo kol., Hartford, Conn.; **D. Tautvilaitė,** kalbos, New Rochelle kolegija; **D. Vieraitytė,** sociologija, Annhurst kol.. **A. Muliolis** gavo diplomą meno srityje iš Cooper Meno mokyklos, Cleveland, Ohio. **N. Palubinskienė-Vedegytė** gavo diplomą meno ir tapybos srityje iš Clevelando Meno Instituto.

Čia jums patiekėme mūsų turimomis žiniomis šiais metais baigusiųjų kolegų sąrašą. Jis nėra pilnas ir neabejojame, jog šis skaičius pasieks šimtinę. Tų, kurių nepaminėjome, atsiprašome, nes nebuvo sąlygų sužinoti visų baigiančiųjų pavardžių. Gi tie, kuriuos paminėjome, bet kur nors įvėlėme klaidą, taip pat atleiskite, kadangi suklysti žmoniška. Dėkojame tiems, kurie savo prisidėjimu padėjo šį darbelį padaryti pilnesniu. Baigusiems dar kartą norime palinkėti sėkmės ir gero vėjo, beplaukiant gyvenimo vandenynu.

V. K.

Dėmesio JAV studentams

Kanados Lietuvių Studentų sąjungos valdyba š. m. liepos mėn. 30, 31 ir rugpjūčio mėn. 1 dienomis šaukia pirmąjį visuotiną Kanados lietuvių studentų suvažiavimą, kuris įvyks netoli Honey Harbour vietovės, prie Georgian Bay ežero (apie 20 mylių nuo Midland, Ont.). Dalyviai iš Honey Harbour bus laiveliais nuvežti į stovyklavietę — vieną iš tūkstančio ežero salų.

Į suvažiavimą kviečiami ir JAV studentai, nes be Kanados studentiškųjų reikalų bus svarstomi bendri klausimai liečią abiejų kraštų studentiją, kaip ir glaudesnio bendradarbiavimo, kelių ir būdų mėnesiam studentų veiklos darbui. Be to, civilizacijos nepaliesta gamta suteiks malonumą ir poilsį, kuris po intensyvaus darbo kiekvienam yra reikalingas.

Vykstantieji prašomi iš anksto pranešti K.L.S.S. valdybai: A. P. Banelis, 230 Salem Ave. Toronto, Ont. nevėliau š. m. liepos mėn. 15 d. Užsiregistravusiems bus pasiųsta smulkesni nurodymai dėl laiko, vietos, nuvykimo priemonių ir t.t.

K.L.S.S. Valdyba

Kariūnų liejykla

P. BUTKYS

AFROTC daugeliui mūsų galbūt seniai pažįstamas sutrumpinimas. Tačiau, rasis ir tokių, kurie vargu ar nusimano ką tos raidės žymi. Tokiems ir skiriamos šios eilutės.

Pradžioje buvo tik ROTC — Reserve Officers Training Corps (atsargos karininkų mokykla) įsteigta 1916 m. krašto apsaugos aktu ir apjungusi tik žemyno pajėgų dalį. Kintant sąlygoms, 1946 m. išdygo priešdėlis AF — reiškiąs karo aviaciją. Taigi, dabar turime netik armijos, bet ir aviacijos ir laivyno atskirai veikiančias šakas. Jų visų pagrindinis tikslas — paruošti tinkamus vadovavimui ateities karininkus.

ROTC programą rasime daugelio kolegijų ir universitetų prieglobstyje. Ji įvesta taip vadinamose "Land Grant Colleges" — kolegijose, kurios yra įsteigtos valstybės rūpesčiu, tam tikslui skiriant žemės plotą ir paremiant finansiškai. Bet kaikur ROTC dalinius rasime ir privačiai įsteigtose institucijose. Skirtumas tarp šių dviejų yra toks:

Pirmuoju atveju kiekvienas vyriškos lyties studentas, JAV pilietis priverstinai turi išeiti dviejų metų ROTC kursą, o privačiose mokyklose gali daryti kaip nori.

Šiaip jau kursas išeinamas lygiagrečiai su kitais dalykais. Tad studentas ketverių metų laikotarpyje gali įsigyti netik pagrindinį mokslo laipsnį (BS ar BA), pagal pasirinktą šaką, bet taip pat gali gauti ir atsargos karininko laipsnį.

Tuo tarpu smulkiau kalbėsime tik apie aviacijos šaką. Nors AFROTC programa prijungta prie bendro universiteto kurso, ji administruojama šios organizacijos nervų centro — Air University, Montgomery, Ala. Tas Aviacijos universitetas paruošia vadovėlius, nustato imtinus dalykus ir skiria karininkus tų dalykų dėstymui.

Kursas perskeltas į dvi ryšklas dalis, kiekviena apimanti dvejus metus. Pirmoji dalis, kaip jau minėjau, daugumoje universitetų yra privaloma ir vadinama pagrindine (basic), o antroji — pažengusia (advanced).

Pagrindinėje fazėje studentas vargsta, kimšdamas į savo žinių bagažą tokius dalykus kaip: aviacijos įvadą, geografijos pagrindus, valstybinių santykių įtampas, oro kovų elementus ir pan. Tai pamokų medžiaga, kuriai skiriamos trys valandos savaitėje. Dar dvi valandas kadetai praleidžia lauke, mokydamiesi rikiuotės. Tad dažnai, skrosdamas skersai universitetą, gali girdėti:

— Ramiai! Lygiuok!.. Kairės sukimu, žengte marš!

Tie pirmieji dveji metai vieni juokai. Bėdos prasideda antroje, pažengusųjų grupėje. Užtat į ją patenka tik atrankos keliu išskirtieji. Atsižvelgiama į daugelį aplinkybių, bet paprastai renkami turį gerą akademinį lygį ir kuriuose jau ryškėja vadovo ypatybės. Tačiau, tai tik pirminis atsijojimas — sietas dar retas. Daugelis iškrinta dėl nepakankamai geros sveikatos ir dar procentas, kitas nubyra kuomet reikia raštu atlikti aštuonių valandų egzaminą.

Nugalėję šias pagrindines kliūtis, išrinktieji pasirašo sutartį, kurioje sakoma, kad sėkmingai baigęs ROTC kursą individas, jei priims atsargos karininko, jaunesniojo leitenanto laipsnį, pasižada atitarnauti aktyvioj tarnyboj nemažiau trejus metus ir dar penkius metus atsargoje.

Už šiuos įsipareigojimus kadetas paskutiniaisiais dvejais metais gauna dvi ryškesnes privilegijas: jis gauna atleidimą nuo kariuomenės kol ima ROTC kursą ir už kiekvieną pamoką gauna atlyginimą — apie $27.00 mėnesiui.

Pažengusiųjų grupėje studentas vėl įklimpsta į kariškų žinių archyvą. Jis išmoksta smulkiai bendrą aviacijos santvarką, vado ir jo pagelbininkų pareigas, susipažįsta su kariško pobūdžio susirašinėjimais, uždavinių sprendimo technika, karo įstatymais, teismais bei praktišku oro karo mokslu. Priedu ypatingas dėmesys skiriamas vadovavimo išmokymui.

Žinoma, universitete sunku teorijoje išmoktus dalykus praktiškai pritaikyti. Užtat, įlindusiam į ROTC karjerą, tenka dar viena prievolė atlikti. Kai studentas užbaigia trečius studijų metus, tą vasarą jis privalo vykti į keturių savaičių ROTC vasaros stovyklą. Čia ir stengiamasi pabrėžti praktikos darbus. Keletas mūsiškių jau yra buvę tokiose stovyklose, tad iš jų gal ir išgirsime smulkmenas. Tačiau būtų galima paminėti, kad stovyklavimo metu įdiegiama pakankamai drausmės. Bendra tvarka panaši kaip naujokams ką tik patekusiems į kariuomenę ir atlyginimas taip pat eilinio — $2.60 dienai.

Kaip ir kiekvienas didesnis tikslas, ir šis nėra lengvai atsiekiamas. Reikia įdėti nemaža vargo ir prakaito, kol įkopiama į karininko laipsnį. Kuriems prie širdies kariški dalykai, o ypač aviacija, nugalėti kliūtis nėra neįmanoma. Kodėl nepabandyti AFROTC?

Meilė — užhipnotizuoja

Britų Mediciniškosios Hipnotistų draugijos pirmininkas dr. S. Van Pelt paskelbė, kad meilė turi kaikurių bendrumų su hipnotizmu:

1. Įsimylėjęs yra gana abejingas kitų patrauklumui; panašiai, kaip ir užhipnotizuotasai kreipia dėmesį tik į jį užhipnotizavusį.

2. Įsimylėjęs dažnai lengvai perima pažiūras to, kurį myli. Panašiai ir užhipnotizuotasai lengvai pasiduoda hipnotizavusiojo sugestijoms.

3. Meilė gali pakeisti viso gyvenimo įpročius. Panašiai padaro ir hipnotizmas.

Kramtomoji guma ir dantys

Tufts Dentisterijos mokyklos (Bostone) profesoriai dr. A. Yurkstas ir dr. W. Emerson pravedė keletą eksperimentų, kurie juos įtikino, kad kramtymas gumos po valgio padidina seilių gamybą, kad padeda greičiau išburnos pašalinti cukrines liekanas, kurios būna dantų gedimo priežastimi. Anot gydytojų — dantys genda ne dėl kiekio cukraus, kurį asmuo valgydamas priima, bet dėl tų cukraus likučių, pasiliekančių prilipusių prie dantų.

Susivaldymas yra labiau vertingas, negu parakas — **Stanley**

Trumpai iš visur

Kanados Lietuvių Studentų sąjungos centrinių organų rinkimai jau pasibaigė. Centro Valdyba pasiskirstė pareigomis sekančiai: **Br. Vaškelis** — pirm.; **A. Pusarauskas** — vice-pirm.; **B. Petrulytė** — sekretorė; **A. Aperavičiūtė** — iždininkė; **A. Banelis** — narys. Kanadiečiai yra pasiryžę sueiti į artimesnį kontaktą su Amerikos lietuviais studentais. Kilo mintis surengti bendrą **suvažiavimą-studijų dienas.** Būtų labai džiugu, kad ši idėja būtų įgyvendinta.... Prieš kurį laiką Toronto akademikai surengė gerai pasisekusį **Finis Semestri.**

Worcesterio studentai birželio mėn. 11 d. pravedė **Finis Semestri,** į kurį kvietė ir apylinkių studentus. **Chicagiškių** pabaigtuvinis susibūrimas įvyko šį penktadienį. **Detroito** studentų **Finis Semestri** įvyksta šiandien.... **Urbanos** studentai dar praeitą mėnesį pravedė iškilmingą susirinkimą, kurio metu buvo pagerbti baigiantieji akademikai.... **Annhurst kolegijoje,** kurioje mokosi putnamiškės lietuvaitės, sekančiais mokslo metais įvedama **lietuvių kalba** kaip viena iš dėstomų modernių kalbų. **Clevelande** veikia **bendras studijų būrelis** pravedė savo susirinkimą, kuriame **dr. Nasvytis** kalbėjo apie mūsų krašto praeities ir ateities ekonominę struktūrą. Po paskaitos sekė itin gyvos ir įdomios diskusijos.... **New Yorke** pravesto Steigiamojo Seimo minėjimo rengimo komisijai priklausė ir studentai **R. Kezys** ir **Z. Kungys.... Michigan universitete** — Ann Arbor — pravestoje tarptautinėje parodoje pasirodė ir lietuviai su savo tautiniais išdirbiniais. Pašokta ir keletas tautinių šokių. Visų tautybių komiteto pirmininku buvo lietuvis **V. Dukas.**

Urbanos skautai akademikai pravedė nuotaikingą iškylą į gamtą bei vakare surengė šokius.... Šį savaitgalį **Bostone** vyksta rytinio rajono **skautų akademikų sąskrydis,** kurio metu bus skaitomi 4 referatai. **A. Treinys** išrinktas Korp! Vytis Bostono **skyriaus pirmininku....** Įsteigtas akademikų **skautų skyrius** Venecuelos mieste **Caracas;** tai pirmas vienetas Pietų Amerikoje.... **Vid. Vakarų skautai akademikai** pravedė savo sąskrydį gegužės mėn. paskutinį savaitgalį **Chicagoje.** Pakilioj nuotaikoj išklausyta eilė referatų. Prelegentų tarpe buvo ir akademikai **A. Plateris** bei **A. Avižienis.** Vakare surengtas bendras **pabaltiečių vakaras.... New Yorke** įsteigtas **Baltų studentų federacijos skyrius.** Lietuvius valdyboje atstovauja **I. Banaitytė** ir **R. Šilbajoris.... Fordham** universiteto radiją transliuotas pusvalandis paminėti **birželio mėnesio trėmimus** buvo pravestas kol. **R. Kontrimo** pastangomis. Dialogą radijo vaidinimui parašė viena estaitė.

New Yorko studentų ateitininkų susirinkime paskaitą skaitė **dr. Musteikis...** Tos vietovės moksleivių ateitininkų surengtame Motinos dienos minėjime paskaitą skaitė **A. Vedeckas... DRAUGO** skiltyse pasirodančio **ateitininkų skyriaus** redakciją šiuo metu sudaro akademikai **A. Jasaitytė, V. Kleiza** ir **B. Lukoševičius.... Chicagos** studentų ateitininkų paskutinis susirinkimas buvo sujungtas su išvykimu į gamtą. Referatą skaitė **J. Šoliūnas....** At-kų meno draugijos **Šatrijos** susirinkime pravestos diskusijos apie modernųjį meną. Korp. **Giedros** metinė šventė įvyko praeitą sekmadienį **Chicagoje.** Po šv. Mišių 5 jaunesnės giedrininkės buvo pakeltos į tikrąsias nares.

Lietuvių Studentų sąjungos organizacinis sąskrydis įvyksta šį savaitgalį Detroite.... **New Yorko šviesininkai** išsirinko naują skyriaus valdybą, kurią sudaro **A. Ratas, A. Ošlapas, N. Maciūnaitė, J. Jacyna** ir **L. Tomkutė....** To paties skyriaus susirinkime **dr. Budreika** skaitė paskaitą apie Amerikos ekonominius pasikeitimus. **Daunys, Pitkunigis** ir **Birutytė** sudaro **V. Krėvės** minėjimo rengimo komisiją; minėjimą rengia Šviesos skyrius **New Yorke.**

Ateitininkuose pasižymėjusi **V. Grajauskaitė** ir **A. Gureckas,** uoliai dalyvavę buv. Nepriklausomų Studentų veikime, sukūrė šeimą.... **A. Vengrys,** dalyvaująs akademikų skautų veikime, vedė **N. Vaičaitytę.... L. Maskaliūnas** ir **N. Bertašiūtė** priėmė Moterystės sakramentą. Dabar studijas baigęs **R. Pipynė** vedė **I. Neimanaitę.... M. Bartytė** ir **J. Kvedaras** sukūrė šeimą.... Visiems jaunavedžiams linkime daug laimės ir prasmingos ateities.

Paryžiaus lietuvių studentų valdybon išrinkti **S. Bačkis, E. Gauputytė** ir **P. Klimas, jr.....** Londoniškė **J. Liustikaitė** išvyko Italijon tęsti dainavimo studijų.... **Pranas Zaranka** per Detroito Muzikos konservatorijos baigmines iškilmes dainavo 3 dainas.... **Nijolė Vedegytė-Palubinskienė,** neseniai baigusi Clevelando Meno institutą baigminėje parodoje laimėjo stipendiją studijų gilimuisi.... **Chicagoje** tragiškai žuvo studentas **J. R. Urbanavičius,** lankęs Wilson kolegiją.... Šiais metais Vasario mėn. 16 d. gimnaziją baigę abiturientai pradėjo savo studijas **Bonnos** vokiečių universitete. **L. Zandovaitė** pasirinko germanistiką, **A. Brinkis** — anglistiką, **V. Kiaupa** ir **V. Raisys** — ekonomijos studijas.... **Heidelbergo** universitete šiemet studijuoja 7 lietuviai.... **P. Vadopalas** Urbanos pedagoginio seminaro diskusijose kalbėjo apie švietimo santvarką Lietuvoje.... Jau prieš kurį laiką preliminarinius doktorato egzaminus išlaikęs **J. Gylys** neseniai įvykusiame Illinois Mokslo akademijos suvažiavime skaitė mokslinį pranešimą iš savo srities.

Clevelando studentų skyrius surengė išleistuves **V. Gyliui,** išvykusiam į Kaliforniją, ir **J. Vyšniauskui,** pašauktam karinę prievolę atlikti.... **Juozas Dėdinas,** pasižymėjęs veikla ateitininkuose, išvyko atlikti karinės prievolės.... **Bostone** ir jo apylinkėse yra pagarsėjęs 4 **studentų orkestras,** kurį sudaro lietuviai akademikai.... New Yorke **R. Kontrimas** yra suorganizavęs savo **orkestrą** ir jam sėkmingai vadovauja.... Už **Illinois universitetą** stalo tenisą žaidžią lietuviai **A. Avižienis** ir **B. Žemaitis** su universiteto rinktine buvo nuvykę į Columbus — Ohio įvykusias tarpkolegines Amerikos pirmenybes. Illinois komanda laimėjo II vietą.... **A. Lutkevičius,** vienas iš žymesnių sportininkų, dalyvavo **Amerikos taikinio pirmenybėse** Oklahoma City, Okla. Jis žaidė už Clevelando latvių klubą Dauguvos Vanagus.... Už akademinį sporto klubą **LITUANICĄ** žaidžiąs **Kęstutis Germanas** New Yorke įvykusiose sporto žaidynėse buvo išrinktas **geriausiu varžybų krepšininku.**